

Arkivsaksnr.:
2024/987

Dokumentdato:
12.06.2024

Styre:
Fakultetsstyret ved Det medisinske fakultet

Styresak:
41/24

Møtedato:
19.06.2024

Rapport fra prosjektet "Sunn økonomi"

Bakgrunn

For å sikre at det medisinske fakultet fremover kan ha en solid økonomi som gir muligheter for utvikling, har det vært nødvendig gå gjennom både inntekter og kostnader for kunne finne potensiale for økte inntekter samt finne kostnadsreducerende tiltak. Prosjektgruppen som ble vedtatt opprettet og gitt sitt mandat i styremøtet 24. januar 2024 ferdigstilte sin rapport innen utgangen av mai, og det presenteres her rapportens hovedpunkter.

På grunn av begrensede tidsmessige ressurser har prosjektgruppen avgrenset mandatet til å peke på områder der det er mulig med kostnadsbesparende tiltak, samt der det er mulig å øke inntektene, men uten at det fullt ut er konkretisert hvordan tiltakene best operasjonaliseres. Det er heller ikke fullt ut vurdert konsekvensene for tiltakene, men gruppen foreslår at dette kommer i senere delprosjekt som kan gå mer i dybden på de forskjellige områdene.

Prosjekt Sunn økonomi - Hovedpunkter

Øke inntjening

Utdanning:

Studiepoeng produsert ved lærestedene er en av Kunnskapsdepartementets (KDs) indikatorer for resultatbasert uttelling¹, i tillegg til avlagte doktorgrader og studentenes fullføringsgrad. Prosjektgruppen har identifisert noen muligheter som kan bidra til å øke fakultetets inntekter fra studiepoeng, i tillegg til at alt som vil bidra til redusert frafall og forsinkelser også vil bidra positivt ift. KDs tildeling til institusjonene.

Å øke antall studenter vil gi høyere studiepoengproduksjon, som vil øke resultatinntektene fra KD to år etter studentene har avlagt eksamen.

5 % (13) flere medisin og odontologistudenter hvert år gi en økt inntekt til fakultetet på nær 2 mill. kr.

Medisinstudentene tar en rekke elektive emner (ELMED-emner) 3.-6. studieår på til sammen 18 studiepoeng. Disse kan de også ta ved andre fakultet/UH-institusjoner, noe som reduserer fakultetets studiepoenginntekter. Ved å kun tillate at studentene kan ta emnene på fakultetet kan man øke inntektene med om lag 1,7 mill. kr.

En del av studentene som starter ved grunnutdanningene ved Det medisinske fakultet har avlagt Ex. Phil. tidligere, enten ved andre fakultet ved UiB eller andre læresteder. Ved å

¹ Kilde: Orientering om statsbudsjettet for 2024 for universitet og høyskular, Kunnskapsdepartementet

tilrettelegge et tilbud til disse studentene på 10 studiepoeng vil man kunne øke studiepoenginntektene med ytterligere 1,4 mill. kr.

Rekrutteringsstillinger:

Antall rekrutteringsstillinger må forventes å gå ned de nærmeste årene. Det pågår en diskusjon om å redusere tiden for stipendiater fra 4 til 3 år. Dette vil på sikt (tidligst i 2030) kunne gi fakultetet 8 – 10 flere disputaser pr år, det vil si en økt inntekt på 4 – 5 millioner kroner.

Etter- og videreutdanning (EVU):

Økt satsning på EVU har vært en del av det sittende dekanatets strategiske plattform (jf. styresak 63/22). Inntekter fra EVU kan innhentes enten som direkte deltakerbetaling, som studiepoenginntekt etter KDs system for resultatbasert uttelling, eller en kombinasjon av disse. Fakultetet kan i teorien utvikle EVU-kurs innen medisinske fag, men dette vil i praksis bety å gi etterutdanning rettet mot leger og tannleger, men det kan bl.a. være utfordrende å skulle konkurrere med kurstilbudene fra Legeforeningen.

Instituttene har ulike forutsetninger for å øke sin portefølje innen EVU, men det anbefales å videreutvikle de miljøene som allerede har EVU blant annet ved IKO og IGS, noe som kan gi en inntektsøkning på om lag 2 mill. kr.

Vestlandslegen:

Veksten i studieplassinntekter (både opptrapping av studieplasser og resultatinntekter) vil øke fremover som følge av de 40 studieplassene fakultetet allerede har fått. I tillegg forventes det en ytterligere vekst i studieplasser, men både omfang og tidspunkt er usikkert. Det samme er kostnadsbildet ved å tilby Vestlandslegen.

Det er prosjektgruppens syn at Vestlandslegen er viktig for å utvikle fakultetet i årene framover. Dersom en greier å tilrettelegge og organisere driften av Vestlandslegen på en god og effektiv måte, bør de økte inntektene Vestlandslegen gir, kunne bidra til en sunn økonomi på fakultetet.

Fra BOA til bevilgning:

Inntektene fra BOA-virksomheten ved fakultetet er i stor grad bidragsprosjekt, der ekstern aktør dekker deler av kostnadene ved et prosjekt, og KD-bevilgningen dekker noe, og de eksterne inntektene er betydelig integrert i den samlede økonomien til instituttene. Midlene man får fra eksterne finansierer i stor grad forskning, men kan også bidra inn i undervisning. Det har tidligere blitt besluttet at instituttene skal ha minimum 20 % av kostnadene ved et prosjekt dekket av de eksterne midlene. Dette kan være bruk av forskningsinfrastruktur, overhead, husleie/leiested, frikjøp av stillingsressurser med mer.

Siden BOA-aktiviteten er på nesten 400 mill. kr. vil en økning fra 20 % til 25 % nettobidrag fra prosjektene inn i annuumsøkonomien tilsvare om lag 20 mill. kr.

Redusere kostnader

Stillinger/antall årsverk:

Om lag 67 % v fakultetets kostnader er knyttet til ansatte, og fra 2021 til 2024 har fakultetet samlet sett økt med om lag 17,3 årsverk². For at fakultetet skal tilpasse seg en ny økonomisk hverdag er det nødvendig med noe nedbemanning og effektivisering. De neste 5 årene vil det være om lag 79 årsverk på fakultetet der man kan anta at personen vil gå av med pensjon. Det anbefales å utarbeide langsiktige bemanningsplaner samt kompetansekartlegging for å kunne være i forkant med planlegging ved naturlig avgang, samt det må vurderes i hvilken grad man kan la være å erstatte stillinger og heller flytte og/eller effektivisere arbeidsoppgaver. Klarer man i perioden 2025-2028 å redusere antall årsverk med om lag 16, (2 % av det totale antall stillinger), så medfører dette en innsparing på om lag 16 mill. kr.

Fakultetet har også et høyt antall 20 %-stillinger, disse bør gjennomgås og vurderes om de skal avsluttes eller om det fortsatt er behov for å ha dem.

Arbeidsprosesser må kartlegges, og dert må vurderes hvordan man kan effektivisere og forbedre saksbehandling. Vekst og nye oppgaver må løses innenfor eksisterende bemanning, også innenfor BOA-prosjekter.

For å få til en effektiv undervisning når bl.a. vestlandslegen er i oppbygging og man må ha undervisning på flere campus gjør undervisningsplanlegging ekstra viktig. Det må i tillegg vurderes mindre ressurskrevende undervisningsformer som å øke digital undervisning der dette er mulig.

Samlet sett anslås det at man kan redusere kostnader knyttet til stillinger med om lag 16-20 mill. kr.

Areal:

En stor andel av de totale kostnadene ved fakultetet er husleie, og det leies totalt om lag 63.000 kvm til kontorer, laboratorier og undervisningsareal. Det bør være mulig å redusere dette noe, men dette er et arbeid der man må tenke langsiktig, og også ta høyde for fremtidige behov knyttet til Vestlandslegen. Det anbefales å utarbeide en helhetlig plan for utnyttelse av eksisterende areal, samt hvordan man eventuelt kan øke utnyttelsesgraden. Om fakultetet kan klare å håndtere opptrapping av studieplasser tilknyttet vestlandslegen uten å bygge Alrek4 må også vurderes.

Det anslås at det bør vær mulig å redusere arealet med 10 %, noe som vil gi en innsparing på om lag 12 mill. kr.

Kjernefasiliteter:

Fakultetet har 9 svært ulike kjernefasiliteter, som også er organisert ulikt. Selv om de ligger på forskjellige institutt, skal de være tilgjengelige på like vilkår for alle forskere både ved og utenfor UiB. Flere av kjernefasilitetene klarer ikke å få dekket nok av kostnadene fra forskningen, noe som belaster annuumsøkonomien til instituttet den/de er organisert under.

Det foreslås at det bør foretas en gjennomgang av kjernefasilitetene, med fokus på hvordan få til økt bruk, eventuell sammenslåing, investeringsbehov, prising, med mer.

² Rekrutteringsstillinger er her holdt utenom

Dekanens kommentarer

Dekanen vil rette en stor takk til både arbeidsgruppen og sekretariatet for den gode jobben som er gjort med å kartlegge og utarbeide tiltak for både inntektsøkning og kostnadsreduksjon. Arbeidet som er gjort og rapporten som er utarbeidet vil være svært viktig fremover når strategiske beslutninger skal tas.

Prosjekt «Sunn økonomi» er ferdig med delfase en, men man ser at det er behov for videre arbeid fremover.

Prosjektgruppen har pekt på mange relevante områder der det kan være mulig å både øke inntektene, samt redusere kostnadene. Men de fleste av tiltakene medfører at man jobber på andre og nye måter enn tidligere. Mange av tiltakene er ikke utredet i detalj, samt ikke fullt ut konsekvensvurdert, noe som bør utføres for flere av tiltakene før man gjennomfører dem.

Oppsummert foreslår arbeidsgruppen at det jobbes videre med understående forhold, og dekanen foreslår at det opprettes mindre arbeidsgrupper som kan gå dypere inn forslagene og vurdere konsekvenser og gjennomføringsmuligheter for følgende, med innsparingspotensialet i parentes³:

- Se på muligheter for å øke studiepoenginntektene
 - Ta opp flere studenter (2 mill. kr.)
 - Flere elektive emner (1,7 mill.kr.)
 - Erstatningsemne for de som har tatt Ex. Phil tidligere (1,3 mill. kr.)
- Redusere tid for stipendiatene fra 4 til 3 år
- Videreutvikle dagens EVU-programmer (2 mill. kr.)
- BOA til bevilgning – øke til minimum 25% (20 mill. kr.)
- Ansatte: Kartlegging av arbeidsprosesser og kompetanse, langtidsplanlegging av erstatning ved avganger (16-20 mill. kr.)
- Areal: helhetlig vurdering av arealutnyttelse både innenfor kontor, laboratorier og undervisningsareal med mål om å redusere arealet med 10 % (12 mill. kr.)
- Kjernefasiliteter

Forslag til vedtak:

³ Rapporten inneholder flere forhold, listen er ikke uttømmende ift. forslag om kostnadsreducerende- og inntektsøkende tiltak

1. Fakultetsstyret tar rapporten til orientering.
2. Fakultetsstyret vedtar at dekan får fullmakt til å opprette arbeidsgrupper som skal vurdere de ulike tiltakene som er omtalt i rapporten fra Sunn økonomi.
3. Fakultetsstyret ber om fortløpende oppdatering om det videre arbeidet og fremgang i de videre prosessene i arbeidet med Sunn økonomi.

Per Bakke
dekan

Synnøve Myhre
fakultetsdirektør

Vedlegg:

1. Sunn økonomi – Rapport fra prosjektgruppen

Vedlegg

- 1 Vedlegg rapport fra prosjektgruppen Sunn økonomi

Sunn økonomi

Rapport fra prosjektgruppen

Det medisinske fakultet, UiB

Innholdsfortegnelse

Oppsummering	2
Bakgrunn og mandat	3
Prosjektorganisering	3
Tiltak som kan bidra til bedret økonomi.....	5
Inntekspotensial	5
Innsparinger.....	18
Anbefalinger og konsekvenser	27
Vedlegg.....	29
Mandat	29
Innspill til arbeidsgruppen – Sunn Økonomi.	33

Oppsummering

For å sikre en god økonomi som gir oss muligheter for utvikling fremover, er det nødvendig å se på alle deler av virksomheten. For å utvikle oss videre, må vi både bruke penger og spare på samme tid. Det er utfordrende.

I vårt arbeid har vi gått gjennom både inntekter og kostnader og kommer med innspill på områder vi mener det er et potensiale for å bedre økonomien og som bør utredes videre. Vi tror at med å jobbe målrettet med tiltak innenfor de områdene vi foreslår, vil det være et potensiale for å bedre økonomien med mellom 65 – 72 millioner kroner i de neste tre årene. Flere av tiltakene vil ta lengre tid og vil kunne gi innsparinger lengre frem i tid.

I rapporten er det beskrevet muligheter for å frigjøre ressurser og øke inntektene. Vi kan øke studiepoenginntektene gjennom å ta opp flere studenter, ha flere egne elektive emner og ha erstatningsemner for de som har tatt Ex. Phil tidligere. Vi kan utvikle de EVU-områdene vi allerede har. Vestlandslegen vil gi oss økte inntekter i årene fremover, og vi må bruke inntekter for å utvikle medisinstudiet på hele Vestlandslegen.

Vi mener at det må jobbes for å øke antall årlige doktorgrader til 110 pr år (fra dagens gjennomsnitt på 96). Det må også arbeides videre med at forskningsprosjektene våre betaler for en større del av de forskningsressursene de har tilgang til og målet må være å øke «fra BOA til bevilgning» til 25%.

På ressursiden er størsteparten av våre kostnader knyttet til 1) ansatte og 2) areal. Vi bør kartlegge og videreutvikle den kompetanse og de ressursene vi har både innenfor undervisning og forskning. Vi disponerer betydelige arealer både til undervisning, forskning og kontor. Vi bør se på mulighetene for å utnytte eksisterende areal bedre og redusere arealbruken det hvis mulig.

Andre områder vi bruker store ressurser på er kjernefasiliteter, praksisutplassering og egenandeler til forskning. På alle disse områdene bør vi vurdere om vi har en god ressursbruk, og om det er mulig å forbedre den.

Nylig besluttet universitetsstyret ved UiB prinsippene i en ny inntektsfordelingsmodell ved UiB. De endringene som gjøres ved UiB, vil ikke ha store konsekvenser på kort sikt (2025), men vil påvirke våre prioriteringer i fremtiden. Prosjektgruppen anbefaler at det med bakgrunn i denne rapporten (Sunn økonomi) og rapporten om inntektsfordeling ved UiB, settes i gang et arbeid ved fakultetet for å se på en oppdatering av vår økonomimodell slik at den blir enklere og mer transparent.

For å få til utvikling og endring samtidig som ressurstilgangen blir mindre, må vi se på måten vi løser oppgavene på. Målet må uansett være at vi som fakultet skal løse de oppgavene vi er pålagt, selv om vi må justere hvordan vi løser oppgavene. I de diskusjonene prosjektgruppen har hatt og

de forslagene som er presentert, har det ikke kommet frem bekymringer for at de foreslåtte tiltakene vil medføre at vi ikke kan levere på samfunnsoppdraget vårt.

I prosjektgruppens arbeid har det også vært viktig at hele fakultetet må være sammen om de innstrammingene og endringene som gjøres og at alle enheter må bidra for at vi skal få dette til. Transparens i beslutninger og økonomi er en forutsetning for at vi skal få til de endringene som må gjennomføres.

Bakgrunn og mandat

Prosjektet «Sunn økonomi» er et tiltak fra fakultetsledelsen for å møte langsiktige utfordringer knyttet til finansiering av fakultetets virksomhet. Det har i flere år vært en realnedgang i universitetsbudsjettene, som i budsjettet for 2024 var på rundt 1,3 %. Man kan forvente ytterligere nedgang de kommende årene.¹

Ved utgangen av 2023 hadde fakultetet en totaløkonomi på 1,2 milliarder kroner. Det var et overskudd i bevilgningsøkonomien på rundt 19 millioner kroner, og en omsetning knyttet til bidrags- og oppdragsaktivitet (BOA) på 400 millioner kroner, 40 millioner over budsjett. Disse tallene skjuler imidlertid underliggende ubalanser i annuumsøkonomien. Annuumsøkonomien innbefatter årlig tildeling fra Kunnskapsdepartementet (KD) og instituttinntekter som ikke er øremerket av departementet, universitetet eller fakultetet. Disse midlene dekker i hovedsak løpende driftsutgifter, som lønn, husleie og eksamens- og praksiskostnader.

Fakultetsstyret vedtok i møte 24. januar 2024 følgende mandat for arbeidet:

1. Foreslå tiltak som skaffer inndekning i annuumsøkonomien på 45 millioner kroner årlig over en treårs periode.
2. Vurdere konsekvenser for forskning, utdanning og organisasjon ved fakultetet av de foreslåtte tiltakene.

Fullstendig mandat følger vedlagt denne rapporten.

Prosjektorganisering

Prosjektet har vært organisert med en styringsgruppe, en prosjektgruppe og et sekretariat.

¹ Bakgrunnsinformasjonen i denne delen er i stor grad henter fra styresak 3/24 *Sunn økonomi – mandat*

Styringsgruppen

Per Bakke - dekan (leder), Synnøve Myhre - fakultetsdirektør, Pål Rasmus Njølstad - instituttleder ved Klinisk institutt 2, Frode Berven - instituttleder ved Institutt for biomedisin, Bjarne Robberstad - instituttleder ved Institutt for global helse og samfunnsmedisin, Asgeir Bårdsen - instituttleder ved Institutt for klinisk odontologi, Jorunn Skei - administrasjonssjef ved Klinisk institutt 1, Jan Georg Tangenes - fagforeningsrepresentant Econa, Lise Skålvik Amble - hovedverneombud ved Det medisinske fakultet.

Prosjektgruppen

Christian Vedeler - instituttleder ved Klinisk institutt 1 (leder), Kristine Tangen - økonomisjef ved Det medisinske fakultet, Signe Solberg - administrasjonssjef ved Institutt for klinisk odontologi, Oddvar Kaarbøe - professor ved Institutt for global helse og samfunnsmedisin, Helena Harris - professor ved Klinisk institutt 2, Frits Thorsen - professor ved Institutt for biomedisin og Bente Johansson - senioringeniør ved Klinisk institutt 2

Prosjektgruppens sekretariat

Beathe Bjørneberg, økonomiseksjonen (leder), Beate Bernes – økonomiseksjonen, Iris Karina Walle - HR-seksjonen, Andreas Westermoen - forskningsseksjonen, Eirik Dalheim - studieseksjonen

Innspill fra ansatte

I arbeidet har ansatte blitt oppfordret til å komme med innspill. Disse har vært nyttige og har gitt oss gode innspill i prosessen. En oversikt over alle innspillene er vedlagt rapporten.

Avgrensinger i mandatet

Prosjektgruppen har i sitt arbeid sett etter innsparinger som kan stå seg over tid også ut over den tre års horisonten som mandatet beskriver.

Prosjektgruppen er bedt om å se på et bredt tema når den skal se på «tiltak som skaffer inndekning i annuumsøkonomien på 45 millioner». Samtidig skal prosjektgruppen «vurdere konsekvenser for forskning, utdanning og organisasjon ved fakultetet av de foreslåtte tiltakene».

På den tiden som har vært til rådighet og med den kompleksiteten som ligger i oppgaven, har vi valgt å peke på områder hvor det vil være muligheter for økte inntekter/innsparinger uten å konkretisere hvordan tiltakene best operasjonaliseres. Prosjektet har hatt en kort periode for å levere sin rapport. Vi har derfor ikke fått vurdert de fulle konsekvensene for utdanning, forskning og formidling.

I arbeidet er det heller ikke konkretisert hvor i organisasjonen besparelsene er. Noen tiltak kan gjelde alle mens andre tiltak vil gjelde i deler av organisasjonen.

Det kan ta ulik tid for å få effekt av de ulike tiltakene. Prosjektgruppen har i noen tilfeller også sett på effekter som kan gå ut over den treårsperioden vi er bedt om å se på.

Det er heller ikke vurdert organisering, økonomi, bemanning og andre ulikheter i de enkelte enhetene.

Tiltak som kan bidra til bedret økonomi

Vi har drøftet ulike forhold som kan bidra til bedret økonomi på kort og lang sikt. Nedenfor gjennomgås de ulike hovedtemaene som har vært diskutert.

Økt Inntjening

Inntekter i denne sammenheng er inntekter i bevilgningen fra departementet (715 millioner kroner) og andre inntekter (58 millioner kroner) som f.eks. pasientinntekter på IKO, EVU-inntekter mm. I tillegg regnes også det som eksternt finansierte prosjekter betaler for å bruke ressurser i bevilgningsøkonomien (fra BOA til bevilgning) som inntekter (i 2023, 81 millioner kroner)

Inntektpotensial i utdanning

Nytt system for resultatbasert uttelling

Studiepoeng produsert ved lærestedene er en av Kunnskapsdepartementets indikatorer for resultatbasert uttelling². Med virkning fra 2025 legges systemet for resultatbasert uttelling på utdanningsfeltet om. Til og med 2024 har systemet bestått av en studiepoengindikator, en gradsindikator, en utvekslingsindikator og en doktorgradsindikator.

Belønningsmidlene for utveksling og doktorgrader har blitt utbetalt etter flat sats pr. utvekslingsstudent eller utskrevne doktorgrad. Midlene for fullførte grader og produserte studiepoeng i utdanning på høyere og lavere grad har vært prissatt ulikt pr. studieprogram etter seks ulike finansieringskategorier (se tabell nedenfor). Studieprogrammernes inntjening til UiB blir videreført til de ansvarlige fakultetene med en rate på 75 %, dermed blir 25 % av denne inntjeningen avsatt på institusjonsnivå.

² Kilde: *Orientering om statsbudsjettet 2024 for universitet og høyskular*, Kunnskapsdepartementet

De største endringene i disse ordningene fra 2025 er at kun doktorgrads- og studiepoengindikatorene videreføres med noen endringer.³ I en kortversjon kan man si at studiepoeng tillegges større vekt for de utdanningene som er dyrest å drive, mens gradsfullføring får mindre betydning for alle utdanningene.

Tabellen nedenfor viser studiepoengindikatorens størrelse i gammelt og nytt system for resultatbasert uttelling.

Til og med 2024			Fra og med 2025		
Kategori	Utdanninger ved MED	Uttelling pr. 60 SP	Kategori	Utdanninger ved MED	Uttelling pr. 60 SP
A	Medisin, odontologi, forskerlinje	159 350	3	Medisin, odontologi	190 900
B	Farmasi	122 200	2	Tannpleie, bachelor ernæring, biomedisin, farmasi, klinisk ernæring, manuellterapi, global helse, helse og samfunn, forskerlinje, hospitanter og utvekslingsstudenter	81 800
C	Klinisk ernæring, biomedisin, manuellterapi	81 500	1	Kun enkeltemner rapportert som program (visse EVU-tilbud) ⁴	54 550
D	Tannpleie, global helse, helse og samfunn,	59 300			
E		48 250			
F	Bachelor ernæring, hospitanter, utvekslingsstudenter	40 750			

Tabell 1 - Studiepoengindikator i eksisterende og fremtidig finansieringssystem

Vi ser av tabell 2 at flere av studieprogrammene ved MED får endret sin finansieringskategori. Forskerlinjen for medisin/odontologi og farmasiutdanningen justeres ned fra henholdsvis kategori A og B til kategori 2. Samtidig justeres tannpleierutdanningen og flere masterprogram opp fra

³ Gradsindikatoren, som i dag gir uttelling pr. fullførte grad, erstattes av en benchmarking der fullføringsgraden sammenlignes med foregående år og nasjonalt gjennomsnitt. Dette gir vesentlig lavere uttelling enn dagens ordninger, og gjelder på institusjonsnivå. Inntektsfordelingsutvalget har lagt opp til at disse midlene ikke vil fordeles nedover til fakultetene fremover.

⁴ Kategori 1 vil kun gjelde noen EVU-emner, hovedsakelig ved IGS, som uansett er finansiert ved deltakerbetaling og ikke via KD sin studiepoengindikator. Reelt sett vil MED derfor ikke ha noen studietilbud i kategori 1.

kategori D til 2, og bachelorprogrammet i ernæring og studenter uten gradsstudierett opp fra kategori F til kategori 2. MED vil dermed ha svært få studenter i den lavest finansierte kategorien i det nye systemet.

UiB sitt inntektsfordelingsutvalg har ferdigstilt sitt arbeid, og rapporten fra utvalget ble behandlet i Universitetsstyret i møte 2. mai 2024 (sak 29/24). Det legges opp til at den gjeldende 25-75 modellen for videreføring av resultatinntekter til fakultetene opprettholdes med innføringen av det nye finansieringssystemet. Samtidig foretas det en kalibrering mellom basisbevilgning og studiepoenginntekter i innføringsåret 2025, slik at fakulteter som får økt studiepoenguttelling gis en tilsvarende reduksjon i basisbevilgning og omvendt. Inntektsfordelingsutvalget har foreslått en rekke andre tiltak på ulike områder som ikke gjentas her.

Muligheter for å øke studiepoenginntektene

Prosjektgruppen har identifisert noen muligheter som kan bidra til å øke fakultetets inntekter fra studiepoeng. Det må også påpekes at alle tiltak som bidrar til å hindre frafall/forsinkelser i studieprogresjonen, og fremme gjennomføring av emner, vil bidra til dette formålet. Nedenfor presenteres noen mer avgrensede, mulige tiltak.

Øke antall studenter

Å øke antall studenter og dermed få større studiepoengproduksjon, vil øke inntektene. Det må vurderes hvor mange flere studenter man kan ta opp før også kostnadene øker. Inntekter for studiepoeng kommer 2 år etter avlagt eksamen, så dette tiltaket vil ikke ha så stor virkning i den tre års-perioden som gruppen er bedt om å se på.

Som et eksempel vil 5% (13) flere medisin og odontologistudenter hvert år gi en økt inntekt til fakultetet på nær **2 millioner kroner**.

Elektive emner i medisinstudiet

Medisinstudentene skal i gjeldende studieplan (Medisin2015) gjennomføre en rekke elektive perioder, i 3. – 6. studieår. Til sammen utgjør dette 18 studiepoeng, der studentene velger ulike medisinske fordypningsemner (ELMED-emner). Imidlertid er det åpning for at studentene kan få innpasset emner avlagt ved andre fakultet eller andre læresteder, så sant emnene kan relateres til medisinske eller helsefaglige problemstillinger. Emner innen psykologi har vært populært de senere årene.

Ettersom ELMED-emnene, som studentene i utgangspunktet er forventet å velge blant, er knyttet til medisinstudiet, er studiepoengene fra disse emnene prissatt i kategori A, jf. tabell 1 ovenfor, og gir

god inntjening. Når medisinstudenter tar andre emner og får disse innpasset i sin utdanning får ikke fakultetet inntekter for disse studiepoengene.

Årskull	Studiepoeng innpasset	Antall årsenheter	Netto inntektstap⁵
2018	1164	19,4	2 318 543
2019	1026	17,1	2 043 664
2020	1134	18,9	2 258 786
2021	1044	17,4	2 079 518
TOTALT	4368	72,8	8 700 511

Tabell 2 - Antall innpassede studiepoeng i elektive perioder medisin for årskullene 2018-2021. Inntektstap målt i 2024-sats, fratrukket andel til UiB

Dersom man, ut fra tallene i tabell 2, legger til grunn at innpassingsvedtak for elektive perioder koster oss rundt 18 årsenheter i året til sammen, vil årlig inntektstap med satsene som gjelder for studiepoengindikatoren fra og med 2025 være i overkant av 2,5 millioner kroner årlig. Det er viktig å merke seg at én elektiv periode i studieplanen vil bortfalle fra og med 2026, grunnet innføringen av en ny praksisperiode i kommunehelsetjenesten. Seks studiepoeng tas da inn i MED10, og fakultet vil uansett hente inn noe av de tapte inntektene uten andre tiltak, anslagsvis 850.000 kr årlig.

Et rimelig estimat tilsier at fakultetet kan hente inn ytterligere **1.7 millioner kroner** i inntekter ved å fjerne mulighetene for innpassing av eksterne emner i medisinstudiets elektive perioder. Dette vil redusere valgmulighetene for studentene når det gjelder hvilke fagretninger de kan fordype seg i. Studieseksjonen har imidlertid kjennskap til at det ikke bare er ønsket om faglig bredde i utdanningen som driver medisinstudenter til å ta emner andre steder, men også fordi en del av disse studietilbudene oppleves som mindre krevende enn ELMED-ernene, og dermed lar seg lettere kombinere med for eksempel arbeid ved siden av studiene. Videre er det også en kjent

⁵ Beregnet etter 2024-satser for enkelthets skyld. Studentene kan ha tatt disse emnene på ulike tidspunkt, og det er derfor ikke mulig å beregne hvert studiepoeng nøyaktig etter satsen som gjaldt da det ble avlagt.

oppfatning blant studentene at innpass av elektive emner åpner for regelrett fri i januar for de studieårene som inneholder elektive perioder.

Erstatningsemne for Examen philosophicum (Ex. Phil)

En del av studentene som starter ved grunnutdanningene ved Det medisinske fakultet har avlagt Ex. Phil. tidligere, enten ved andre fakultet ved UiB eller andre læresteder. Dette skyldes at Ex. Phil. er en obligatorisk komponent i svært mange universitets- og høyskoleutdanninger, og de ulike variantene er forstått som å være gjensidig kompatible. Studentene det gjelder vil derfor automatisk få fritak for Ex. Phil tatt som del av tidligere utdanning. Men man får som student ikke utbetalt lån og stipend fra Lånekassen med mindre man avlegger 60 studiepoeng hvert studieår, og de aktuelle studentene må i mange tilfeller derfor finne en erstatning for Ex. Phil på 10 studiepoeng. Tabellen nedenfor viser en oversikt over hvor mange startende studenter som har fått Ex. Phil innpasset de siste seks årene.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Intern	41	35	40	38	33	37
Ekstern	30	16	14	25	18	19
SUM	71	51	54	63	51	56

Tabell 3 - Antall studenter med innpasset Ex. Phil, fordelt på interne (fra UiB) og eksterne (andre læresteder) 2018 - 2023

MED har få eller ingen relevante emner å tilby disse studentene. Emner i profesjonsutdanningene er som regel begrenset til det enkelte program, og studentene har heller ikke lov til å starte på emner senere i studieløpet. Emner i masterprogrammene har studentene som regel ikke faglige kvalifikasjoner til. Spørsmålet «Hvilke emner kan jeg ta?» er en gjenganger i informasjonssenteret i studiestarten, og løsningen blir ofte å henvise de aktuelle studentene til åpne emner ved andre fakultet på UiB.

Ut fra tallene i tabell 3 er det i gjennomsnitt 58 studenter som får innpasset Ex. Phil hvert år. Med et relevant studietilbud å tilby disse kunne MED hentet hjem en del studiepoenginntekter som i dag tilfaller andre fakultet. Det vil være mest hensiktsmessig å utvikle et emne som alle grunnstudiene kan oppleve som relevant og attraktivt, og en innfallsvinkel kan være fordypning i bredere tema innen helse, som etikk, prioritering, folkehelse etc. Det er meget sannsynlig at studentene vil avlegge dette emnet dersom det er anbefalt av fakultetet, og det vil også være attraktivt for studentene å slippe pendling til Nygårdshøyden for undervisning.

Ettersom de fleste studentene vil være medisin- og odontologistudenter kan det argumenteres for at dette emnet plasseres i kategori 3 i det nye systemet for resultatbasert uttelling (se tabell 1). Hvis man legger til grunn gjennomsnittet på 58 studenter vil det medføre en inntjening på vel **1,4 millioner kroner**. Det kan også tenkes at emnet er aktuelt for andre studenter, som vil øke inntektene ytterligere. Samtidig medfører forslaget at et fagmiljø som IGS tar ansvar for å utvikle og drive kurset.

Helselederlinjen

Helselederlinjen skal tilby aktuelle studenter en ledertilnærming innen helse som er sterkt etterspurt både av samfunnet, men også studentene selv. Framtidens medisin og samfunnets store utfordringer framover trenger faglig sterke helseledere og helselederlinjen kobler også helseprioriteringer, bruk av kunstig intelligens og beredskapssituasjoner som pandemier. Studieprogrammet bygger på en nasjonal utredning i regi av UiB. Det arbeides med å se på en mulig driftsmodell for helselederlinjen.

Andre inntektsmuligheter

Rekrutteringsstillinger

Antall rekrutteringsstillinger må forventes å gå ned de nærmeste årene. Det pågår en diskusjon om å redusere tiden for stipendiater fra 4 til 3 år. Dette vil på sikt (tidligst i 2030) kunne gi oss 8 – 10 flere disputaser pr år, det vil si en økt inntekt på 4 – 5 millioner kroner.

I doktorgradsprogrammet ved MED er det pr i dag mer enn 500 kandidater. Av disse er vel 180 tilsatt ved UiB, men alle gir økonomisk uttelling ved gjennomført disputas. Hvordan vi jobber med å få kandidatene gjennom programmet, vil også kunne øke antall avlagte doktorgrader og dermed øke inntektene for fakultetet på sikt.

Ved å få kandidatene raskere gjennom doktorgradsprogrammet og sikre gode arbeidsprosesser, bør vi på sikt kunne øke handlingsrommet ved fakultetet. De siste 5 årene har vi i gjennomsnitt hatt 96 disputaser pr år. Ved å øke antall disputaser årlig til 110, vil det gi oss en økt inntekt på 7 millioner kroner. Den største effekten vil ligge noe frem i tid, og er ikke tatt med her.

Etter- og videreutdanning (EVU)

Økt satsning på EVU har vært en del av det sittende dekanatets strategiske plattform (jf. styresak 63/22). Både i denne saken og i mandatet til prosjektet «Sunn økonomi» har utbygging av fakultetets tilbud innen EVU vært ansett som å være en mulig inntektskilde.

Inntekter fra EVU kan innhentes enten som direkte deltakerbetaling, som studiepoenginntekt etter KDs system for resultatbasert uttelling, eller en kombinasjon av disse.

MED kan i teorien utvikle EVU-kurs innen medisinske fag som ville bli plassert i kategori 3. Men når man snakker om etter- og videreutdanning betyr dette i praksis å gi etterutdanning rettet mot leger og tannleger. Spesielt for legene er det svært utfordrende for instituttene å skulle konkurrere med kurstilbudene fra Legeforeningen⁶. I tillegg opererer spesialistutdanningen for leger, administrert av Helsedirektoratet og de regionale helseforetakene, i det samme markedet, og dekker mange av de aktuelle temaene for EVU-kurs.

Instituttene har ulike forutsetninger for å øke sin portefølje innen EVU. IGS er det instituttet som har den største EVU-andelen i dag, sentrert rundt det erfaringsbaserte masterprogrammet i helseledelse, kvalitetsforbedring og helseøkonomi, samt kurspakker innen blant annet digitalisering i helse og videreutdanning for manuellterapeuter utdannet utenfor Norge. Instituttet etablerte i 2023 et nytt tilbud innen farmakologi for manuellterapeuter, og drøfter muligheten for utvidelse innen helseledelse. Her er det altså visse muligheter for utbygging av eksisterende tilbud, men uklart hvor mye og i hvilken form.

IKO har over tid bygget opp Bergen etterutdanningscenter for tannhelse (BEST), et etterutdanningstilbud for tannleger, tannpleiere og tannhelsesekretærer. Tema kan være for eksempel nye metoder eller ny teknologi. Dette er kortere kurs, avholdt på kveldstid eller helg, mot deltakerbetaling. Instituttet har opplevd BEST som krevende å markedsføre og administrere, men har nylig fått etablert en avtale med Norsk tannlegeforening (NTF) om videre drift, der foreningen tar ansvar for annonsering og opptak, mot en andel av inntektene. Det ble avholdt tre kurs i 2022, og man har avventet ytterligere kurs i påvente av nevnte avtale. Kursene for tannleger gir poeng i NTFs system for etterutdanning.

IBM går for tiden gjennom et større generasjonsskifte, og har i dialogmøte med representanter fra fakultetets EVU-gruppe signalisert at det ikke er kapasitet til å utvikle EVU-tilbud pr. nå. I tillegg til ordinær aktivitet knyttet til masterprogrammet i biomedisin, og en betydelig undervisningsandel i profesjonsutdanningene, der særlig medisin er i kontinuerlig vekst, har instituttet også kursvirksomhet tilknyttet flere av kjernefasilitetene.

K1 og K2 har store deler av sine fagmiljø innen klinisk medisin, og blir derfor i stor grad rammet av den nevnte konkurransesituasjonen mot Legeforeningen og spesialistutdanningen. Fagmiljøet innen ernæring ved K1 er presset på personalressurser, og har ikke planer om etablering av EVU-tilbud. Farmasi- og farmakologimiljøene ved K2 har drøftet muligheten for et EVU-tilbud innen legemiddelbruk i samarbeid med RELIS Vest, men dette har til nå ikke blitt konkretisert.

⁶ Et hederlig unntak som lanseres nå er kurs i praksisveiledning som del av FRONESIS, der kurset gir uttelling som klinisk emnekurs hos Legeforeningen.

Samlet sett, basert på mulighetsrommet i fagmiljøene, og hvordan EVU finansieres, er det usikkert hvorvidt EVU vil, eller kan, avhjelpe fakultetsøkonomien fremover. Prosjektet «sunn økonomi» kan derfor ikke direkte anbefale fakultetsledelsen å lene seg på EVU i arbeidet med å dekke inn underskuddet i annuumsøkonomien, kontra andre tiltak.

Anbefaling: Jobbe med å videreutvikle de miljøene som allerede har EVU ved IGS og IKO. Potensiale innenfor disse miljøene anslås til omlag **2 millioner kroner**.

Toårige masterprogram

Studiepoengproduksjon vil med nytt finansieringssystem være den eneste formen for resultatinntekt fra utdanningene til fakultetet. Det har derfor blitt stilt spørsmål ved om noen av de toårige masterprogrammene har en underproduksjon av studiepoeng i forhold til antall studieplasser.

Fakultetet har i dag fem toårige masterprogram: Biomedisin, manuellterapi, global helse, klinisk ernæring og helse og samfunn. Av disse er manuellterapi og klinisk ernæring utdanninger som leder frem til autorisasjon som helsepersonell, og klinisk ernæring har også et måltall for kandidatproduksjon fastsatt av KD.⁷ Masterprogrammet i manuellterapi er eneste utdanning i Norge som gir autorisasjon som manuellterapeut. Masterprogrammene i global helse og biomedisin er engelskspråklige, og har tradisjonelt sett hatt en større andel av studenter med utenlandsk statsborgerskap.

Etter en gjennomgang av masterprogrammenes studiepoengproduksjon i perioden 2019-2023 kan det konkluderes med at for de fleste programmene ligger tallet innenfor akseptable rammer. Unntaket er masterprogrammet i helse og samfunn, som har en langt lavere produksjon enn det man kan forvente med 35 plasser utlyst årlig. Det er velkjent at helse og samfunn har hatt rekrutteringsutfordringer, og har de siste fem opptakene tatt opp 17 studenter i gjennomsnitt, altså rundt halvparten av det programmet er dimensjonert for.

Dersom et masterprogram er overdimensjonert for etterspørselen i utdanningsmarkedet, er det ikke åpenbart hvilke konsekvenser dette kan få. Masterprogrammene er som hovedregel rammefinansiert på samme måte som grunnstudiene, og innenfor fakultetets totale studieplassramme er det mulig å omdisponere studieplasser⁸ til program med høyere etterspørsel.

⁷ Manuellterapeuter fikk egen autorisasjon fom. 1. januar 2023. Det har foreløpig ikke blitt knyttet kandidatmål for denne gruppen, men vi utelukker ikke at dette kan innføres i fremtiden.

⁸ "Studieplasser" bør her forstås som et mål på rammefinansiering, og ikke en absolutt begrensning på hvor mange studenter som kan tas opp til et program. Dette påpeker også KD i rapporten *Finansiering av universiteter og høyskoler* (2022).

Det kan også være nærliggende å se på hvilke personalressurser som er knyttet til programmer med overkapasitet, og hvordan disse bør forvaltes fremover med tanke på for eksempel avganger i vitenskapelig og administrativ stab ved enhetene.

Vestlandslegen

Vestlandslegen er MED sitt konsept for å bidra til økt legeutdanning i Norge. Signalene er at medisinstudiet ved UiB skal bygges opp med 110 flere studieplasser, og 40 av disse plassene har vi allerede fått (oppstart høst 2020 og høst 2024) og videre opptrappingsplan er ikke fastlagt. Dette gjør det noe vanskelig å lage detaljerte planer for opptrapping.

Modellen er at de tre første årene i studiet vil gjennomføres i Bergen og de tre siste i Stavanger, Førde eller Haugesund. Per i er det startet opp i Stavanger. Vi har god kontakt med de tre «nye» studiestedene siden de brukes nå til praksisutplassering for studenter.

Det arbeides med undervisningsformer og samarbeid mellom de ulike fagmiljøene for å få til et best mulig utdanningstilbud på ulike studiesteder. Initiativ for forskning ved de nye studiestedene har også startet opp. Det vil i tillegg være behov for å se på hvordan vi bruker dagens areal og hva som vil være nødvendig av nye arealer og støttefunksjoner både i Bergen og på de andre studiestedene.

Først og fremst gir Vestlandslegen oss en stor mulighet til å utvikle studietilbudet og forskningen ved fakultetet. De studieplassene som vi allerede har fått, gir oss i dag (2024) en ekstra inntekt på omtrent 32 millioner kroner. Ferdig utbygget (2032) vil de 40 studieplassene gi oss en økt inntekt på omkring 80 millioner kroner årlig. De 70 studieplassene som det forventes at vi blir tildelt i årene fremover, vil gi en ytterligere vekst i rammen på om lag 140 millioner kroner. Dette gir betydelige utviklingsmuligheter.

Kostnadssiden er mer usikker. På kort sikt er det tilstrekkelige arealer i Stavanger og Bergen som må på plass samt videreutvikling av undervisning, forskning og støtteapparat. Så langt er de økte inntektene brukt til økt bemanning i Bergen og Stavanger, administrativ støtte samt noe mindre investeringer til støtte for undervisningen. De fleste planlagte stillingene er besatt.

Nedenfor er satt opp 3 ulike scenarioer for inntektsutviklingen i Vestlandslegen. Dette vil uansett ha virkning utenfor vår 3-årshorisont, men er en illustrasjon på viktigheten av langsiktig planlegging.

Kostnadssiden vil utvikle seg trinnvis og er avhengig av hvor mange studieplasser vi vil få og over hvor lang tid. Mye har skjedd de siste årene i forhold til mulige undervisningsformer (blant annet kunstig intelligens). Det bør også tenkes grundig gjennom hvordan undervisningen organiseres. Det må gjøres detaljerte utredninger om undervisningsformer, arealbehov og oppbygging. Vi har ikke sett på dette i vårt arbeid.

Vestlandslegen er en integrert del av medisinnutdanningen ved fakultetet. Bruken av de økte inntektene vil derfor ikke bare kunne sees på som ressurser knyttet til Vestlandslegen isolert, men som en mulighet for å utvikle hele fakultetet videre.

Med de studieplassene vi allerede har fått og de planene som er lagt så langt, forventer vi at veksten i inntekter neste tre års periode, vil være med å styrke fakultetets økonomi. Med en noe usikker kostnadsside, er det usikkert hvor mye det vil være, men vi anslår i størrelsesorden 10 millioner kroner.

Oversikten nedenfor viser utviklingen i inntektssiden for 3 ulike scenario.

(i millioner kroner)	Forutsetning	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Sum periode
Scenario1	Ingen flere studieplasser (stopper ved 40)	11,0	10,0	9,0	7,9	6,7	4,5	2,3	1,1	52,5
Scenario 2	Nye studieplasser hvert 2. år frem mot 2030	11,0	12,2	13,3	15,5	17,7	19,9	22,2	20,6	132,4
Scenario 3	De resterende 70 studieplassene kommer fra 2027	11,0	10,0	17,3	15,5	8,2	23,8	25,6	26,6	138,0

Tabell 4 – Utvikling i inntekter Vestlandslegen ved 3 scenario

Scenario 1: Vi får ikke flere studieplasser (Stopper med 40 studieplasser):

Vi vil forvente økte årlige inntekter frem mot 2027 på om lag 10 millioner kroner årlig for så å reduseres frem mot 2023. Totalt sett har vi økt den årlige rammen vår med 80 millioner kroner årlig fra 2032.

Scenario 2: Vi får økning i studieplassene hvert andre år frem til fullt utbygget (2026 – 2028 – 2030). I dette scenarioet vil vi få ytterligere 70 studieplasser relativt raskt (20 – 20 – 30).

Kostnadssiden ved å øke antall studenter med mer enn det vi allerede har fått, er mer komplisert. Det må derfor utredes hva dette vil bety for behov for areal, organisasjon og utdanningsformer.

Scenario 3: De resterende 70 studieplassene kommer fra 2027. Det gjelder de sammen forutsetningene som ovenfor knyttet til kostnader. Det må derfor utredes videre hva en videre utbygging vil kreve i forhold til organisering, undervisningsformer og areal.

Anbefaling:

Veksten i studieplassinntekter vil i den neste 3-årsperioden vokse som følge av de 40 studieplassene vi allerede har fått. I tillegg forventer vi en ytterligere vekst i studieplasser, men både omfang og tidspunkt er usikkert. Det samme er kostnadsbildet ved å tilby Vestlandslegen.

Det er prosjektgruppens syn at Vestlandslegen er viktig for å utvikle fakultetet i årene framover. Dersom en greier å tilrettelegge og organisere driften av Vestlandslegen på en god og effektiv måte, bør de økte inntektene Vestlandslegen gir, kunne bidra til en sunn økonomi på fakultetet.

Fra BOA til bevilgning

Fakultetets økonomi er bygget på av to hovedkomponenter;

1. Inntekter fra KD og instituttinntekter – bevilgning (cirka 800 millioner kroner) og
2. Inntekter fra eksterne finansierer (BOA cirka 400 millioner kroner).

Sistnevnte finansierer i hovedsak forskning, men kan også være bidrag inn i undervisning etc. Prosjektet er bedt om å se på bevilgningsøkonomien (annuum), men tar med en del knyttet til BOA fordi disse to delene av økonomien henger sammen.

Bevilgningsøkonomien dekker i hovedsak den grunnbemanningen og infrastrukturen som brukes både i undervisning og forskning. Kostnadene er gjerne av mer langsiktig karakter. Den eksterne finansieringen er som regel finansiering av mer kort varighet knyttet til spesifikke prosjekter/oppgaver.

På grunn av ulikheten i de to delene av økonomien er det vanlig å ha en del kostnader i bevilgningsøkonomien selv om det er den eksternt finansierte økonomien som betaler for disse kostnadene. Det gjelder f.eks. kjernefasiliteter/laboratorier, teknikere etc.

I 2022 ble det gjort et arbeid for å se på felles retningslinjer for hvor mye de eksterne prosjektene bør betale for tilgang til ressurser i den KD-finansierte økonomien. Hovedkonklusjonen var at i løpet av 2024 skulle alle instituttene ha minimum 20% dekning av sine kostnader fra den eksterne finansieringen.

De eksterne prosjektene betaler for ulike ting:

- Bruk av forskningsinfrastruktur som kjernefasiliteter og laboratorier. Dette er betaling for reelle kostnader knyttet til forskning. Prisene på disse må settes på et nivå som gjør det attraktivt for forskerne å bruke infrastrukturen samtidig som det må være tilstrekkelig til at instituttet kan vedlikeholde og utvikle dem videre.
- Ansattes bidrag i prosjektene. Både vitenskapelige, tekniske og administrative ansatte bidrar i prosjektene. I den grad det er mulig (hva finansierer forventer), bør det vurderes i hvilken grad deltagere i prosjektet kan frikjøpes i noen grad.

- Vi har høyere kostnader generelt på UiB fordi vi har ekstern finansiering. Den eksterne finansieringen må derfor bidra til å dekke noe av disse kostnadene gjennom fellesbidrag og husleie.

Status i 2023

20% finansiering fra BOA til bevilgning utgjør 80 millioner kroner. I 2023 bidro ekstern finansieringen med 73,5 millioner kroner (19,6%). I dette tallet er Helsedirektoratets finansiering av spesialistutdanningen tatt bort fordi den i sin helhet går til å dekke kostnader i bevilgningen.

Anbefaling:

- Ut fra det kostnadsbilde vi kjenner pr i dag, mener gruppen at måltallet «fra BOA til bevilgning» bør økes slik at instituttene får dekket sine forskningsspesifikke kostnader i bevilgningsøkonomien i større grad enn i dag. Hvis vi klarer å øke fra BOA til bevilgning med 5% (til 25%) for hele fakultetet, **vil det utgjøre 20 millioner kroner**. Alternativt må forskningsspesifikke kostnader i bevilgningen reduseres og tilpasses rammen for det enkelte institutt.
- Det jobbes videre med å se på sammenheng mellom mulig underfinansiering og i hvilken grad BOA finansierer forskningsressurser i bevilgningsøkonomien. Arbeidet bør resultere i begrunnede retningslinjer for finansiering av ressurser i bevilgningen. Det lages en felles modell for hvilke kostnader som eksterntfinansierte prosjekt må bidra til å dekke.

Toppfinansiering fra UiB

Toppfinansiering er en ordning ved UiB hvor det gis ekstra finansiering til en del type prosjekter.

Tabell 5 viser den nye modellen for toppfinansiering.

*Tabell 5.6. Ny modell forskningsinsentiver, satser**

	Prosjekt	Fakultet	SUM
ERC	0,2	0,4	0,6
Annen EU	0,075	0,15	0,225
SFF	0,125	0,25	0,375
SFI/FME/FKB/SFU	0,1	0,2	0,3

*Eksempel: Tabellen viser for eksempel at hver ERC- krone gir 0,4 krone i resultatuttelling til fakultet og 0,2 krone direkte til prosjektet. Total uttelling for ERC inntekter blir da 0,6 kroner per ERC krone.

Ved å satse ekstra på denne type prosjekter, vil vi kunne øke inntektene.

	Antall	Brukt på UiB	Ant år	Sats institutt	Sats fakultet	Til institutt	Til fakultet	Totalt	Årlig
ERC	4	25	4	20 %	40 %	20	40	60	15
SFF	1	130	10	12,50 %	25 %	16	33	49	5
SFI/FKB	1	60	10	10 %	20 %	6	12	18	2

Tabell 5 - Uttelling i toppfinansiering ved 4 ERC'er, 1 SFF og 1 SFI/FKB

På kort sikt (neste 2 – 3 år) vil ikke inntekspotensialet være stort, men dette er et område hvor det er mulig å øke inntektene på litt lengre sikt.

Andre inntekter

Vi har vurdert følgende inntektsmuligheter (i tillegg til de som er nevnt ovenfor):

- Eitri: Vi disponerer 400 kvadratmeter og noen mindre laboratorier på Eitri. Største delen av Eitri eies/driftes av EIA/VIS. Vi ser ikke noe umiddelbart inntektspotensial knyttet til arealet vi disponerer.
- Pasientinntekter er en viktig del av finansieringen av virksomheten ved IKO. Det er derfor viktig at IKO jobber med å optimalisere disse inntektene innenfor gjeldende rammer.

Vi har ingen konkrete forslag til å øke inntektene innenfor disse områdene.

Oppsummering - inntjening

Oppsummert mener vi at det er et inntektspotensial knyttet til eksisterende og ny aktivitet som beskrevet over.

Muligheter innenfor eksisterende undervisning:

- Økte opptak av studenter med 5% på medisin/odontologi 2,0 millioner kroner
- Flere elektive emner: 1,7 millioner kroner
- Erstatning for Ex. Phil 1,3 millioner kroner
- EVU – økning rundt dagens portefølje: 2,0 millioner kroner
- Rekrutteringsstillinger (for langt frem i tid)

Potensiale for økte inntekter/handlingsrom

7,0 millioner kroner

Muligheter innenfor nye aktiviteter

- Vestlandslegen (inntektsvekst frem mot 2032 er 52 millioner kroner - mulig potensiale for utvikling 10,0 millioner kroner
- Øke «fra BOA til bevilgning» til 25% 20,0 millioner kroner
- Toppfinansiering – langsiktig – ikke i denne perioden

Potensiale for økte inntekter/handlingsrom nye aktiviteter 30,0 millioner kroner

Potensiale for økte inntekter/handlingsrom totalt

37,0 millioner kroner

Innsparinger

Ansatte/Organisasjon

Kostnadene knyttet til ansatte, er de største kostnadene ved fakultetet, totalt 67% av midlene vi disponerer. Det er derfor ikke mulig å gjøre større innsparinger uten å se på ansatte og organisasjon. I dette avsnittet presenteres de områdene som har vært diskutert i prosjektgruppen.

Vekst i antall ansatte/årsverk

I de siste årene har antall årsverk vokst. Tabell 6 viser utviklingen fra 2021 til 2024 uten rekrutteringsstillinger. Rekrutteringsstillingene er ikke med i oversikten fordi det i perioden har vært en bevisst reduksjon av rekrutteringsstillinger ned mot normtallet. Det er ulik endring ved ulike enheter og i ulike stillingskategorier. Totalt sett er det en vesentlig vekst. Har vi råd til denne veksten? Hvordan kan vi reversere den/tilpasse bemanningen til en ny økonomisk hverdag innenfor alle stillingskategorier. I denne perioden er antall ansatte økt med 17,3 årsverk. Det utgjør en økt kostnad på mellom 17 og 20 millioner kroner. Den største økningen er i BOA-stillinger, som er eksterntfinansiert, men man kan stille spørsmål om noe av denne stillingsveksten kunne vært «unngått» ved å bruke allerede eksisterende ansatte.

Bevilgning/B Stillingskate		2021	2022	2023	2024	endr
Bev.	Adm.pers	123,1	128	132,63	137,4	14,3
	D/T/ pers.	174,16	165,86	168,11	169,71	-4,45
	Und/Forsk	255,06	253,22	258,59	251,94	-3,12
	(tom)	1	1		0,4	-0,6
Bev. Totalt		553,32	548,08	559,33	559,45	6,13
BOA	Adm.pers	7,26	6,5	7	6	-1,26
	D/T/ pers.	16,8	26,8	18,6	14,2	-2,6
	Und/Forsk	140,29	149,47	152,03	158,3	18,01
	(tom)	3				-3
BOA Totalt		167,35	182,77	177,63	178,5	11,15
Totalsum		720,67	730,85	736,96	737,95	17,28

Tabell 6 - Utvikling i årsverk 2021 – 2024 uten rekrutteringsstillinger

Vi står foran store endringer med oppbygging av Vestlandslegen og nye teknologiske muligheter på alle våre arbeidsområder. Samtidig vet vi at våre økonomiske rammer vil bli strammere og i større grad et resultat av våre prestasjoner.

Prosjektgruppen har ikke gått i dybden på hva som er årsaken til endringen i ansatte innenfor de ulike områdene skyldes. Vi vil likevel kommentere noen forhold rundt arbeidsprosesser, kompetanse og utnyttelse av eksisterende bemanning.

Administrative stillinger har økt over en lengre periode. Tabell 7 viser utviklingen i ulike administrative arbeidsprosesser i perioden 2019 – 2023. Tabellen viser samlede årsverk i de administrative prosessene for alle enheter ved fakultetet i annuumsøkonomien. Prosjektgruppen har ikke kompetanse eller tid til å vurdere utviklingen.

I 2021 fikk UiB nye administrative systemer innen innkjøp, økonomi, prosjektoppfølgning og lønn (BOTT). Det har vært arbeidet en del med arbeidsprosessene rundt systemendringene, men det er fortsatt stor potensiale for forbedring i arbeidsprosesser.

De administrative prosessene på fakultetet bør gjennomgås for å se om vi gjør de rette tingene og sikre at prosessene er «smarte» nok.

Administrative funksjoner	2019	2021	2022	2023
Annen adm	8,5	11,1	11,7	6,2
Doktorgradsutm.	7,3	7,3	7,9	7,9
Formidlingsadm	6,0	7,2	8,1	8,1
Forskningsadm	12,6	16,1	16,1	17,3
Innkjøp	3,3	3,0	3,6	3,3
Ledelse	13,9	12,3	12,3	11,1
Personaladm	11,7	11,9	11,9	14,4
Post/arkiv	1,6	3,0	3,9	2,8
Studieadm	35,3	34,2	35,5	35,0
Økonomiadm	22,6	18,6	20,7	21,5
Totalsum	122,8	124,7	131,7	127,6

Tabell 7 - Utvikling i årsverk i administrative funksjoner 2019 - 2023

Et eksempel på en oppgave det brukes mye tid på både av ledere og saksbehandlere er ansettelser/reansettelser i 20%-stillinger. Disse er som regel tidsbegrenset (2 – 4 års varighet). Det behandles om lag 170 slike saker hvert år og det brukes ansattressurser tilsvarende 1 årsverk rundt i organisasjonen. Her er det mulig å se på flere forhold:

1. Skal vi ansette fast/for lengre perioder? Hvis vi for eksempel reduserer antall saker i året til 80 saker, vil vi kunne spare inn arbeid tilsvarende et halvt årsverk.
2. Kan vi gjøre saksbehandlingen av disse sakene enklere? Er det noen trinn i prosessen som kan tas bort eller slås sammen?
3. Er det andre fagfelt som jobber med denne oppgaven og er grensesnittet mellom oss riktig?

Det er mange ulike arbeidsprosesser innen de ulike arbeidsområdene som kan gjennomgås på tilsvarende måte.

Det er vanskelig å anslå i hvor stor grad dette vil føre til innsparing av kostnader, men sammen med et mål om f.eks. få bemanningen ned på 2021 nivå og samtidig løse oppgavene smartere, vil dette gi innsparinger. Den administrative bemanningen i bevilgningen økte fra 126,9 årsverk i 2021 til 140,3 i mai 2024, det vil si en økning på 13,4 årsverk. **Hvis administrativ bemanning ble holdt på 2021 nivå, ville vi kunne spart i størrelsesorden 13 millioner kroner.**

Det anbefales at arbeidsprosessene gjennomgås med formål å forenkle og å forbedre prosessene (både for BOTT endringene og andre prosesser). Dette vil frigjøre ressurser til andre oppgaver eller redusert bemanning. Vekst og nye oppgaver må løses innenfor eksisterende bemanning. Prosjektgruppen vil ikke anslå en størrelse på administrativ kapasitet, men peker på at her er det et potensiale til å redusere kostnadene.

Tekniske stillinger har vært relativt stabile over tid (se tabell x). Tabellen viser blant annet at forskningsstøtte organisert i bevilgningsøkonomien har vært relativt stabil i perioden mens undervisningsstøtte er redusert. Forskningen har utviklet seg og endret seg mye de siste årene. Gruppen har ikke hatt mulighet til å gjøre en dypere analyse av teknikergruppen, men anbefaler at det gjøres en grundig analyse ved hele fakultetet slik at vi kan få en oversikt over kompetansen.

Tekniske funksjoner	2019	2021	2022	2023
Annen teknisk	5,7	0,6	0,5	3,5
Forskningsstøtte	92,9	93,4	89,7	93,9
IT serverdrift	0,2	0,2	0,2	0,2
IT support	2,0	1,4	1,1	1,2
Klinisk støtte	57,8	66,0	65,4	62,0
Undervisningsstøtte	16,9	10,4	9,9	5,3
Totalsum	175,4	171,9	166,7	166,0

Tabell 8 - Utvikling i tekniske stillinger fordelt på funksjoner

Prosjektgruppen anbefaler

- At det gjøres en gjennomgang av de tekniske ressursene vi har og hvordan disse best mulig kan tilpasses dagens behov.
- At det gjøres en gjennomgang av i hvor stor grad forskningen betaler for tekniske støtte i prosjektene og hva instituttet sin bevilgningsøkonomi har anledning til å dekke av teknikerressurser for forskningen.
- Hvilke oppgaver som skal løses? Er bemanningen tilpasset dagens behov?
- Behov for kompetanseutvikling?

Prosjektgruppen har ikke gjort noen egen antagelse om innsparinger på dette området.

Vitenskapelige stillinger bidrar innenfor områdene undervisning, forskning og formidling. I hovedsak deles de fleste stillinger med 46% undervisning, 46% forskning og 8% administrasjon. Denne fordelingen kan variere over tid. Vi har mange vitenskapelig ansatte som bruker en vesentlig del av tiden sin på undervisning mens andre bruker en vesentlig del på forskning. I dag finnes det ikke oversikter som viser hvordan de vitenskapelige ressursene disponeres. Det er derfor vanskelig å si noe om vi for eksempel har ledige undervisningsressurser.

Prosjektgruppen foreslår at det arbeides videre med forslagene under for å kunne få en bedre oversikt over bruk av ressursene. Tiltak som kan bidra til å redusere kostnadene

- Undervisningsplanlegging - bruke de vitenskapelige ansatte best mulig for å få til en effektiv undervisning på hele Vestlandet.
- Vurdere mindre ressurskrevende undervisningsformer (diskusjoner om dette er allerede påbegynt) – økt digital undervisning i de fag dette er mulig.
- Mer bruk av lektorkompetanse til å bidra i undervisningen

Organisasjon

Fakultetet gjennomførte en større omorganisering fra 1.1.2013 med en reduksjon fra 8 til 5 institutt og noen endringer av organisering av administrative oppgaver. Siden det har det vært gjort mindre justeringer. Å endre organiseringen ved fakultet, kan være et tiltak for å bruke de tilgjengelige ressursene mer effektivt, men vil ikke automatisk gi kostnadsbesparelser.

Prosjektgruppen har ikke sett på mulige økonomiske effekter ved endring i organisasjon, men justeringer bør kunne gjøres basert på de foreståtte gjennomgangene i forrige punkt (arbeidsprosesser etc.).

Naturlig avgang

Prosjektgruppen gjorde en gjennomgang av hvor mange som vil gå av med pensjon de nærmeste årene (pensjonsalder 70 år for vitenskapelige og 67 år for tekniske og administrative ansatte).

Utviklingen de neste 5 årene er vist i tabell 9.

Avganger pr år	2024	2025	2026	2027	2028	Totalt
Avgang vitenskapelige	4,1	10,3	7,7	14,5	10,5	47,1
Avgang teknisk/adm	6,9	2,6	8,5	4,8	8,8	31,6
Sum avgang	11,0	12,9	16,2	19,3	19,3	78,7

Tabell 9 - Avgang i stillinger 2024 - 2028

Tabellen må ikke leses slik at ett årsverk som pensjoneres skal erstattes med et nytt innenfor samme fagområde. Naturlig avgang rammer tilfeldig og det er ikke nødvendigvis slik at der man har avgang, skal det ikke erstattes.

Oversikten som tabellen gir, er et verktøy for å kunne tenke langsiktig og gjøre valg frem i tid. Hvis vi eksempelvis erstatter 75% av avgangene, vil det gi en innsparing i perioden 2025 til 2028 på rundt 16 stillinger (2% av totale årsverk) eller **16 millioner kroner**.

Enhetene er ulike og har ulik mulighet til å ta ned bemanningen, men alle bør vurdere om det er mulig å ikke erstatte en stilling fullt ut.

Som et hjelpeverktøy for å se hvilke stillinger som erstattes, anbefales det å utarbeide bemanningsplan for alle enheter.

Oppsummering ansatte/årsverk

De ansatte er den viktigste ressursen for å utvikle fakultetet videre. Vi må likevel gå gjennom og se på om vi utnytter alle ressursene våre godt nok. Prosjektgruppen har ikke hatt mulighet til å gå i dybden på disse problemstillingene, men mener det er en del viktige områder som det bør jobbes videre med:

- Kartlegging av arbeidsprosesser: Gjelder for alle ansattgrupper og på tvers av grupper. Hvordan kan vi bruke tiden vår bedre og få bedre resultater for utdanning, forskning og formidling?
- Kartlegging av kompetanse: Hvilke kompetanse har vi innen ulike fagfelt og bruker vi den fullt ut?
- Bemanning i forskningsprosjekter: Kan vi utnytte den bemanningen vi har i større grad i forskningsprosjekter?
- Langsiktig planlegging av hvordan vi erstatter i stillinger når noen slutter.

Prosjektgruppen mener at ved små justeringer og langsiktig bemanningsplanlegging, kan personalkostnadene **reduseres med 16 – 20 millioner kroner**. Forslagene ovenfor er mer ment som tiltak for å utnytte de ressursene vi allerede har og kunne utvikle oss innenfor noe trangere økonomiske rammer.

Andre kostnader

Andre kostnader i denne sammenheng, er alle kostnader som ikke er knyttet til ansatte/innleide ressurser. Størrelsene på kostnadene varierer utfra den enkelte enhet sin egenart og

økonomimodellen som fakultetet. I dette avsnittet gjennomgås en del av de større kostnadspostene.

Areal

Fakultetet har en årlig husleiekostnad på 118 millioner kroner. Vi disponerer 48 000 kvadratmeter som vi betaler husleie for samt 15 000 kvadratmeter som vi disponerer hos Helse Bergen. I fakultetets økonomimodell har vi valgt at husleiekostnadene ligger samlet på fakultetet. Det betyr at enhetene ikke får direkte effekt av å redusere det arealet de bruker.

En gjennomgang vi har gjort, viser at arealet fordeler seg ganske likt på kontorplasser, laboratorier og undervisningsareal, cirka 20 000 kvadratmeter på hvert område.

I tillegg til det arealet vi har i dag, vil det være behov for mer areal i Bergen, Stavanger, Førde og Haugesund i forbindelse med opptrapping av Vestlandslegen. Alrek 4 er et nytt bygg som er foreslått, men utfra dagens priser, vil dette koste oss mellom 12 og 13 millioner kroner i året i ekstra husleie. Man bør revurdere behov for enda et nytt bygg og heller se nærmere på mer optimal utnyttelse av eksisterende lokaler.

I gruppens diskusjoner har det kommet frem ideer om å f.eks. å frigjøre større arealer med mulighet for utleie til andre/at vi fortetter oss. Vi mener at det finnes slikt areal i flere bygg, eksempelvis AHH, ODH, BBB, Alrek 2 med flere.

Arbeid med areal er komplekst, og vi har ikke kunnet gå i dybden på dette. Det er prosjektgruppens oppfatning at det bør sees på en organisering av arbeidet med areal som både kan tenke langsiktig, men også få gjennomført konkrete tiltak fortløpende.

Prosjektgruppens innspill:

- Vi må redusere arealene for å spare utgifter. Dette gjelder bla. laboratoriearealer i Lab-bygget som Lab.-klinikken ved Helse Bergen ønsker snarlig å overta. Det er ledige lokaler i BB-bygget som kan tas i bruk.
- Det bør utarbeides en helhetlig plan for utnyttning av eksisterende areal og se på muligheten for å øke utnyttelsen til f.eks. undervisning, det vil si både på kort og lang sikt.
 - Alle beslutninger som gjøres fremover, bør inneholde en vurdering av konsekvenser for areal
 - Innsparinger av arealkostnader deles mellom de involverte partene
 - Må se på mulighet for bedre utnyttelse av både undervisningsareal, forskningsareal og kontorer.
- Vurdere om det er mulighet for å ikke bygge Alrek 4/utsette byggingen

Reduksjon av arealkostnader på 10% innen 2027 bør være mulig. Dette vil gi en besparelse på **cirka 12 millioner kroner**. Potensialet er etter vår vurdering større. For at det skal være gode insentiv til endring, bør det lages en insentivmodell hvor innsparing fordeles mellom enhetene.

Utstyr

Fakultetet disponerer en stor utstyrspark. Det krever både vedlikehold og fornyelser. De siste årene har investeringene ikke stått i forhold til utfasing av utstyr. I en periode hvor det er behov for å ta ned aktiviteten, er det viktig at vi også ser på områder hvor vi må fornye oss og bruke penger.

Mye av det større utstyret vi har er fra NFR bevilgninger eller gaver fra Trond Mohn. Det kan være utfordrende å erstatte denne type utstyr med egne midler.

I tillegg til forskningsinfrastruktur, er det også behov for reinvesteringer i undervisningsutstyr. Det største enkeltbehovet for utskifting de nærmeste årene, er utskifting av tannlegestoler, samt oppgraderinger av AV-utstyret i auditoriene og histologisalene i BB bygget. Det vil også være behov for andre investeringer knyttet til nye undervisningsformer etc.

Utstyrsmidler som kan søkes på fra UIB er mindre enn før og brukes mer strategisk (f.eks. IT sikkerhet).

For å sikre at vi fremover klarer å opprettholde en velfungerende utstyrspark foreslås det å

- Gjøre eksisterende utstyr mer tilgjengelig gjennom bruk av BookIT lab
- Prioritere behov for nyanskaffelser både på kort og lang sikt
- Samordne vedlikeholdsavtaler
- Utstyr gjennomgås med tanke på
 - Sambruk av teknisk utstyr på tvers av institutter
 - Behov for nyanskaffelser
 - Samordning av vedlikeholdsavtaler
- Sette av 10 – 15 millioner kroner hvert år til investeringer samlet sett for fakultetet.

Kjernefasiliteter

De 9 kjernefasilitetene ved MED er viktige strategiske grep for å kunne ligge i forskningsfronten. De er av ulike karakter fra svært utstyrstunge til nesten bare personressurser. Alle kjernefasilitetene er organisert under et institutt hvor de naturlig hører til forskningsmessig, men de skal være tilgjengelig på like vilkår for alle forskere både ved og utenfor UiB.

Prisen forskerne betaler for bruk er ment å være med å bidra til å dekke driften av utstyret.

I dag ser vi at flere av kjernefasilitetene ikke klarer å få forskningen til å betale en tilstrekkelig del av kostnadene. Dette medfører at instituttene annuumsøkonomi belastes med kostnader de fleste i dag ikke kan bære.

Vi har ikke hatt en detaljert gjennomgang av kjernefasilitetene, men stiller spørsmål om

- forskerne bruker de kjernefasilitetene vi har eller om de kjøper tjenester av andre
- kapasiteten ved kjernefasilitetene utnyttes i tilstrekkelig grad

Vi har ikke undersøkt detaljert, men stiller spørsmål ved om alle kjernefasilitetene utnytter kapasiteten fullt ut. Bruker vi de ressursene vi har tilgjengelig innen eget fakultet eller kjøper vi ferdige resultater utenfra?

Kjernefasilitetene bør gjennomgås med fokus på:

- Hvilke grep skal til for å øke bruken av kjernefasilitetene?
- Kan vi slå sammen eller fase ut noen av kjernefasilitetene?
- Hva er investeringsbehovet på kort og lang sikt?
- Er prisen riktig i forhold til hva forskerne får
- I hvilken grad driften av kjernefasilitetene betales av instituttet sitt annuum.

Prosjektgruppen har ingen anslag på om det er en mulighet for innsparing av kostnader i kjernefasilitetene. Det anbefales likevel at kjernefasilitetene gjennomgås med fokus på områdene nevnt ovenfor.

Praksisutplassering

Praksisperiodene for studentene er en viktig del av studiet. Ansvar for praksisutplasseringer for medisinstudentene ligger i hovedsak ved IGS og i fakultetsadministrasjonen. IKO administrerer utplassering for odontologistudentene. I tillegg til egne ansatte, brukes det om lag 12 millioner kroner for å gjennomføre praksisperiodene. Dette vil antakelig øke, først og fremst som følge av flere studenter, men muligens⁹ også at ekstern praksis for medisinstudenter etter planen utvides med 4 uker fra vårsemesteret 2026.

Dette er tatt med her fordi det er viktig at denne type kostnader ikke øker uforholdsmessig mye når resten av kostnadene må reduseres. Med flere studenter, er det også viktig at vi ser på hvilke muligheter vi har for å gjennomføre praksisperiodene på en god og kostnadseffektiv måte.

⁹ Et av premissene for den nye praksisperioden er at studentene skal gjennomføre ny fire ukers praksisperiode i primærhelsetjenesten innenfor Bergen kommune, og det vil derfor ikke innebære utgifter til reise eller opphold for studentene. Det ligger i skrivende stund heller ikke an til at fakultetet skal kompensere kommunen for praksisplasser i den nye perioden.

Prosjekter uten/med lite dekningsbidrag

Av de eksternfinansierte prosjektene våre, er det en betydelig andel av finansørene som ikke dekker overhead. Totalt utgjorde dette i 2023 13 millioner kroner. I dag finansieres dette av instituttene og fakultetet i fordeling 40/60%. I dag finansieres fakultetets andel av gaveforsterkningsmidler. Disse vil være brukt opp ved utgangen av 2025.

Prosjektgruppen mener at det må være rom for å subsidiere noen forskningssøknader hvis bevilgning ikke dekker alle kostnader, eksempelvis overhead og husleie. Midler til dette, og beslutning om hvilke søknader en skal støtte, bør ligge på instituttnivå. Det bør være også være felles rammebetingelser for forskningsprosjekter ved hele fakultetet. Videre bør det være felles budsjettering på dekningsgrad til instituttene. Dette bør være et sentralt punkt i arbeidet med ny økonomimodell ved fakultetet.

Oppsummering – andre kostnader

I vår gjennomgang av andre kostnader, har vi funnet noe innsparingspotensiale, men også funnet områder hvor det er viktig at vi bruker mer penger enn det vi gjør i dag. De områdene vi foreslår, må alle jobbes videre med for å kunne ta ut eventuelt potensiale. Forslag til videre arbeid:

- Areal. Må se på alle typer areal (undervisning, forskning og kontor) og se på mulighetene for å redusere areal. Ambisjonen bør være å spare inn minimum 10% (**12 millioner kroner**) frem mot 2027.
- Utstyr: Vi har mye gammelt utstyr og vi trenger fornying. Må først og fremst se på deling av utstyr (bruk av bookITlab). Bør settes av midler hvert år for fornying. Lite direkte potensiale for innsparing utover større sambruk av utstyr.
- Kjernefasilitetene: Det bør gjøres en gjennomgang av alle kjernefasilitetene med fokus på kapasitet og hvor ressurskrevende de er. Målet må være at vi får mest mulig forskning ut av kjernefasilitetene til riktig pris.
- Praksisutplassering: Vi bruker i dag 12 millioner kroner på utplassering av studenter + egne ansatte. I årene fremover vil antall studenter øke. Målet må være at utplasseringskostnadene øker mindre enn økning i antall studenter
- Prosjekter uten/med lite dekningsbidrag: Finansiering av fellesbidrag og husleie skjer i dag delvis (8 millioner kroner – 60%) ved bruk av oppsparte midler (gaveforsterkning). Disse midlene er brukt opp i 2025. Fremtidig finansiering må gjøres innenfor rammen av samlet inntektsramme og være en del av arbeidet med den nye økonomimodellen for fakultetet.

Vi bør kunne spare inn **12 – 15 millioner kroner** innenfor disse kostnadene, hovedsakelig innenfor arealdisponering.

Anbefalinger og konsekvenser

Oppgaven til prosjektgruppen er 1) å foreslå tiltak som skaffer inndekning i annuumsøkonomien på 45 millioner kroner årlig over en treårs periode og 2) vurdere konsekvenser for forskning, utdanning og organisasjon ved fakultetet av de foreslåtte tiltakene.

Det er i rapporten diskutert ulike tiltak på både inntektssiden, personal, areal og andre typer kostnader. Vi har også brukt mye tid på å forstå hvordan ulike tiltak vil påvirke økonomien.

Oppsummert antas potensiale å kunne gi innsparinger på mellom 48 og 55 millioner kroner årlig frem mot 2027.

Økte inntjening:	37 millioner kroner
Reduserte personalkostnader:	16 – 20 millioner kroner
Redusert husleie og andre kostnader:	12 – 15 millioner kroner
Samlet forbedringspotensiale:	65 – 72 millioner kroner

I mandatet er vi også bedt om å vurdere konsekvenser for forskning, utdanning og organisasjon. Vi mener at de tingene vi har drøftet og som det bør jobbes videre med, er realistiske. De fleste av de tiltakene vi har drøftet forutsetter at vi gjør ting annerledes som for eksempel endring i arbeidsprosesser, undervisningsformer etc.

Vi har i vårt arbeid ikke hatt mulighet til å utrede de ulike forslagene i detalj. Det må jobbes videre med de ulike tiltakene en velger å gå videre med. Oppsummert foreslår vi at det jobbes videre med følgende tema:

- Se på muligheter for å øke studiepoenginntektene
 - Ta opp flere studenter
 - Flere elektive emner
 - Erstatningsemne for de som har tatt Ex. Phil tidligere
- Øke antall årlige doktorgrader (raskere gjennomstrømming)
- Videreutvikle dagens EVU-programmer
- Vestlandslegen – få til god utvikling for hele fakultetet
- BOA til bevilgning – øke til minimum 25%
- Ansatte
 - Kartlegging av arbeidsprosesser og kompetanse
 - Langtidsplanlegging av erstatning ved avganger
 - Vurdere eksisterende kompetanse før nyrekruttering også ved eksternfinansierte prosjekter
- Andre forhold

- Areal: helhetlig vurdering av arealutnyttelse både innenfor kontor, laboratorier og undervisningsareal. Arealet må ned
- Utstyr – langsiktig planlegging og forutsigbarhet
- Kjernefasiliteter
- Praksisutplassering
- Prosjekter med 0-dekningsbidrag

Hvordan man ønsker å gå frem for å få frem gode beslutningsgrunnlag innenfor de ulike områdene, vil være forskjellige. Fokus i arbeidet bør være å finne konkrete gode løsninger og sette konkrete mål for økonomisk effekt av tiltakene.

Vedlegg

Mandat

Det medisinske fakultet – prosjekt sunn økonomi

Bakgrunn og mandat

Statsbudsjettet for 2024 innebærer for UiB en budsjettmessig realnedgang på om lag 1,3 %. Dette føyer seg inn i rekken av år med realnedgang i universitetsbudsjettene. Det er grunn til å tro at denne nedgangen vil fortsette med om lag 1-2 % per år, og at fakultetsøkonomien vil reflektere økonomien til UiB.

I Statsbudsjettet for 2024 er også rammene for nytt nasjonalt finansieringssystem presentert. Hovedtrekkene er at det som kalles lukket ramme som er omfordeling basert på forskningsindikatorer fjernes, mens åpen ramme som gjelder studieproduksjon får en ny prisstruktur og delvis ny beregningsmetodikk. Endringen vil ikke få virkning før i 2025-budsjettet, men UiB har satt ned et eget inntektsfordelingsutvalg som skal vurdere hvordan endringer i den nasjonale fordelingsmodellen skal fanges opp i UiBs interne budsjettmodell. Hvordan inntektsfordelingsutvalget sin innstilling vil slå ut for MED, er uklart.

Et positiv trekk ved årets statsbudsjett er tildeling av 20 nye studieplasser i medisin til Vestlandslegen. I tillegg beholdes de 20 medisinstudieplassene som ble bevilget i 2020 som en del av regjeringens coronapakke. Regjeringen har videre sagt at det vil komme flere studieplasser i medisin selv om den ikke vil presentere en opptrappingsplan for disse plassene.

For 2024 har medisinsk fakultet et totalbudsjett på 1,167 milliarder kroner. Av dette er om lag 712 mill. kr. tildeling fra KD, 64 mill. kr. er instituttinntekter, 15 mill. kr. er avskrivingsinntekter, og 376 mill. kr. er forventede inntekter fra BOA-virksomheten.

Fakultetet har om lag 888 årsverk, fordelt på om lag 1 300 personer.

Fakultetet som helhet har totalt om lag 21 mill. kr. i positiv avsetning etter 2023, hvilket er en forbedring på kr 24 mill. kr. da fjoråret endte med en negativ overføring på 3 mill. kr. BOA omsetningen var i 2023 på 400 mill. kr., noe som er 40 mill. kr. bedre enn budsjettet.

Disse tallene skjuler imidlertid underliggende ubalanser i annuumsøkonomien.

Med annuumsøkonomien menes årlig tildeling fra KD og instituttinntekter som ikke er enten øremerket fra KD, øremerket fra UiB sentralt, eller særskilt øremerket fra fakultetet. Det kan defineres som frie midler som det ikke er særskilte forpliktelser knyttet til, og er de midlene som i hovedsak

skal dekke lønn og andre kostnader til faste ansatte, husleie, eksamens- og praksiskostnader og generell løpende drift. Verken midler avsatt til instituttens kjernefasiliteter, midler knyttet til REK, GSU og Broegemann, i tillegg til midlene til stipendiatene, er inkludert i annuumsøkonomien da dette er særskilte øremerkinger.

For 2024 består annuumsøkonomien av 538,2 mill. kr. i KD-bevilgning i tillegg til instituttinntektene, totalt 602,3 mill. kr.

Ubalansen i annuumsøkonomien har over år økt. For 2023 har annuumsøkonomien for instituttene et underskudd på om lag 25,3 mill. kr. Dette tallet er korrigert for engangseffekter som etterbetalt tildeling og overskudd på eksternt prosjekt.

Det er store forskjeller mellom instituttene, varierende fra -1,7 mill. kr. til -17,9 mill. kr. i resultat på annuumsøkonomien.

Tabell 1. Resultat i annuumsøkonomien for 2023 og prognose for 2024-2026 (tall i mill. kr.)

Årlig resultat	2023	Prognose 2024	Prognose 2025	Prognose 2026
IBM	-0,4	-1,7	-3,0	-4,3
IKO	-0,1	-1,8	-3,5	-5,2
K1	-2,1	-3,3	-4,5	-5,7
K2	-16,3	-17,9	-19,5	-21,1
IGS	-6,3	-7,6	-8,9	-10,2
SUM	-25,3	-32,3	-39,4	-46,5

For å se mulig utvikling de neste årene er resultatet for 2023 fremskrevet, med korrigeringer for engangseffekter og med forutsetning om at det fortsetter å komme kutt i bevilgningen på om lag 2 % per år (om lag 7 mill. kr. årlig kutt).

Tabellen viser potensiell økonomisk utvikling der forutsetningen er at driften fortsetter som i dag, uten tiltak.

De årlige reelle kuttene i annuumsøkonomien de siste ti årene er hittil blitt møtt med økt ekstern finansiering og økt overføring fra BOA til grunnbevilgning. I tillegg har det vært kuttet i stillinger og gjennomført reduksjon i driftsutgifter basert på den aktuelle situasjon og uten en helhetlig, langsiktig plan. Dette har skjedd i ulik grad på de ulike instituttene, men felles for alle er at det nå nærmer seg en grense for hva som kan oppnås i overnevnte tiltak. Det er derfor behov for en mer strategisk rettet og helhetlig plan for hele fakultetet.

Målet med en strategisk rettet økonomistyring er at instituttene hver for seg og fakultetet som helhet får en sunn økonomi. Det betyr at annuumsøkonomien må gå i balanse for hvert institutt og for fakultetet som helhet. Underskuddet på kr 25 mill. kr. må derfor rettes opp. I tillegg må det tas høyde for et årlig reelt kutt i annuumsøkonomien på 1-2 % fremover. Det innebærer en ytterligere reduksjon på om lag 21 mill. kr. over en tre-års periode. Samlet er det derfor behov for å finne inndekning i annuumsøkonomien for fakultetet som helhet på om lag 45 mill. kr. årlig i løpet av de neste tre årene. Denne inndekningen kan prinsipielt gjøres ved å øke inntektene og redusere utgiftene til instituttene og fakultetsleddet.

I første omgang skal prosjektet levere forslag til tiltak innen 1. mai 2024. Det vil så være en implementerings- og en evalueringsperiode, før man kan vurdere resultatene, og om tiltakene treffer godt nok, og er tilstrekkelige. Det vil da vurderes om man må ha en fase 2 av prosjektet, for å se på videre tiltak.

I samråd med fakultetsstyret ved MED etableres det et prosjekt med følgende mandat gitt de forutsetningene som er nevnt over.

1. Foreslå tiltak som skaffer inndekning i annuumsøkonomien på kr 45 mill. kr. årlig over en treårs periode.
2. Vurdere konsekvenser for forskning, utdanning, og organisasjon ved fakultetet av de foreslåtte tiltakene.

Prosjektet vil bestå av følgende personer:

1. En styringsgruppe bestående av:
Per Bakke, dekan (leder)
Synnøve Myhre, fakultetsdirektør
Pål Rasmus Njølstad, instituttleder på K2
Frode Berven, instituttleder på IBM
Bjarne Robberstad, instituttleder på IGS
Asgeir Bårdsen, instituttleder på IKO
Jorunn Skei, administrasjonssjef, K1
En representant for fagforeningene, Jan Georg Tangenes
Hovedverneombud er med som observatør
2. En prosjektgruppe bestående av:
Christian Vedeler, instituttleder K1 (leder)
Kristine Tangen, økonomisjef på MED

Signe Solberg, Administrasjonssjef, IKO
Oddvar Kaarbøe, professor IGS
Helena Harris, professor K2
Frits Thorsen, professor IBM
Bente Johansson, senioringeniør, K2

3. Et sekretariat til prosjektgruppen bestående av:
Beathe Bjørneberg, økonomiseksjonen (leder)
Beate Bernes, økonomiseksjonen
En representant fra HR
En representant fra studieseksjonen
En representant fra forskningsseksjonen

Prosess:

1. Prosjektgruppen skal utarbeide forslag til tiltak som skal diskuteres med styringsgruppen. Prosjektgruppen vil få hjelp fra sekretariatet til å beregne potensiell innsparing og konsekvenser av ulike forslag. Prosjektgruppen i samråd med styringsgruppen presenterer forslagene innen 15. mai-24
2. Endelig vedtak i fakultetsstyret før sommeren 2024
3. Det vil bli opprettet en hjemmeside hvor sentrale dokumenter i prosessen legges ut samt et mottak hvor fakultetets ansatte kan spille inn forslag til tiltak i tråd med mandatet

Innspill til arbeidsgruppen – Sunn Økonomi.

(Nedenfor er alle innspill vi har fått i den rekkefølgen vi har fått dem inn)

Invitasjon til å gi innspill

Denne mailen går til alle ansatte på MED

Det blir økonomisk strammere tider i hele universitets- og høyskolesektoren de neste årene. For å være i forkant av denne utviklingen har Det medisinske fakultet satt i gang et prosjekt som kalles "Sunn økonomi" som skal se på de samlede utgifter og inntekter. Hva kan vi iverksette av tiltak for å øke inntektene, og tiltak som kan redusere kostnadene. Målet er å få en sunn økonomi som gir fagmiljøene en viss grad av forutsigbarhet og budsjettbalanse.

Prosjektet skal gi noen føringer på hva fakultetet skal prioritere av tiltak for å sikre kvalitet i forskning og utdanning. Det innbefatter også at vi ser på hvordan vi arbeider og bruker ressursene våre på best mulig måte. Det er opprettet en nettside [Sunn økonomi](#) der det vil komme ut informasjon om prosjektet, men DU kan også sende innspill og ideer til arbeidsgruppen.

Har du en god idé, send den til denne epostkassen: sunnokonomi@uib.no

Ideen din vil bli mottatt av instituttleder Christian Vedeler som leder arbeidsgruppen og seniorrådgiver Beathe Bjørneberg, ved økonomiseksjonen på fakultetet.

Per Bakke
Dean
Faculty of Medicine
University of Bergen
Phone: +47 99204032
uib.no/en

Innspill i den rekkefølge vi har mottatt dem

Develop a travel policy.

Travel is an increasingly antiquated part of academic life. It is very expensive, polluting and inefficient. There is still huge hesitancy to pooling travels or any serious attempts to organize schedules to minimise travel. At the same time, travel is (rightly or wrongly) still associated with academic prestige. To fly halfway around the world to give a 15 minute presentation is seen to be a good thing. With flights comes carbon and with travel comes mounting costs in the form of hotels, food and other expenses.

Rather than prohibiting people from travelling I propose developing a travel policy – something along the lines of the Centre for Climate and Energy Transformation (CET) policy: [CET Low-Carbon Travel Policy | Centre for Climate and Energy Transformation \(CET\) | UiB](#) This is quite distinct from the University of Bergen travel policy (i.e. [Travel | Employee Pages | UiB](#))

The low-carbon travel option will be central to the UiB climate goals – it will, if done well, also save money. Some of this money should be reinvested into other things in order to ensure support amongst staff at UiB. For example, more funds for cross-disciplinary projects and courses within the university. Noting of course that the value of travel is highly contingent on career stage. It is useful for early career researchers, allowing us to develop a network.

A core part of the CET travel policy is to publish data on travel and costs, and to provide incentives to do the low-cost, low-travel option. This includes better incentivizing rail travel and encouraging a different academic culture. CET is an interdisciplinary centre at the University of Bergen which will support such an effort at the Faculty of Medicine and has the experience and knowledge to do so.

.....

Droppe nåværende konte-eksamen opplegg (vet at det sies at det er lovpålagt) men det er absolutt en veldig lite hensiktsmessig ordning. En kunne ordne slik at alle fikk dispensasjon for 1 semester hengende etter seg, dvs at en kan begynne på neste semester så lenge en kun ligger et semester i etterkant.

Droppe karakterer. Det tar ekstra tid og resurser og er vist å føre til at studentene lærer mer detaljfokusert og mindre helhetlig. Overgang til godkjent - ikke godkjent er vinn-vinn for alle.

.....

.....

Jeg sender her inn en ide til et tiltak som jeg tror vil kunne hjelpe litt på økonomien. Slik det er i dag vil alle phd-kandidater bestille trykking av 50 kopier av sin doktorgradsavhandling som dekkes

av UiB. De fleste har allerede bestilt open access av samme avhandling slik at alle kan lese disse digitalt. Det er stort sett veldig mange bøker til overs etter endt disputas. Mitt forslag er å endre rutine til at avhandlingene ikke trykkes, men at det kan være et alternativ for de som spesifikt ønsker det. For dem kan også antallet UiB sponser justeres ned fra 50 til f.eks. 20. Ved å gjøre denne endringen kan man spare ca. 2 – 5 000 kr per phd-kandidat som disputerer. Hvis MED har ca. 100 disputaser i året kan dette bli et ganske godt kutt i disputasrelaterte utgifter 😊

.....

Om man skal kunne bidra til bedre økonomistyring, er det vesentlig å kunne få innblikk i økonomien tilknyttet egne prosjekt. Dette er vi mange som opplever som enormt tungvint, både stipendiater og andre forskere. Det er svært vanskelig å komme i kontakt med riktige personer og få svar vedr utgifter ifbm eget prosjekt. Vi opplever oss ofte som kasterboller og blir sendt hit og dit med mailene våre, uten å nå frem til riktig person eller avdeling. Og vi får hvert fall ikke se noe helhetlig regnskap eller budsjett, er vi heldig får vi kanskje vite en totalsum. Dermed blir det også vanskelig å få oversikt og også å ta større eierskap til midlene, og bidra til prosjekt som "sunn økonomi" feks.

.....

- Endre fagsammensetning i pilot-Vestlandslegen slik at det enkelte semesteremne samsvarer med 2015-modellen, dvs blir likt for alle medisinstudenter ved UiB. Dette gjør det lettere å hjelpe hverandre og ha synergieffekter i form av felles eksamensoppgaver etc etc. Dette vil også sikre at fag ikke glipper. Eksempelvis er MED9 mye mer enn pediatri, gyn/obst og MedGen, dvs bidra fra barnertg og gynekologisk radiologi samt barnenevrokirurgi, barnegastro/urokirurgi og barneortopedi samt farmakologi knyttet til svangerskap, amming og barn opp til 18 år.
- Gjennomgang av undervisningstimer på den enkelte vitenskapelige ansatte og oppfordring til å bidra på tvers av institutter. Sikre adekvat fordeling av studentundervisning og tilstrekkelig antall legespesialister ansatt innen felt som undervises i.
- Forleng overgangsperiode i Vestlandslegen med kontinuering av 2015-modell-praksisplasser i Stavanger parallelt med Vestlandslegestudenter inntil antall Vestlandslegestudenter på hhv 4. og 5. studieår er kommet opp i 40, dvs hhv 2028 og 2029. Det vil da være økonomiske midler dedikert økt studieplasser til å bemanne adekvat i Bergen for å ivareta økt undervisning og praksis-load i Bergen. Dette gjelder spesielt MED9 hvor det allerede i mange år har vært 60 praksisplasser både i Stavanger og Bergen, KK/BUK er ikke mye større i Bergen enn i Stavanger ad antall fødsler og innlagt syke barn.
- Flytte FHU fra Overlege Danielsens hus til Eitri, labbygget eller det nye protonsentret. Det vil gjøre at flere kliniske studier kan kjøres der da kortere vei for klinikere å stikke innom. Dette må betinge pasientdedikerte parkeringsplasser i nærheten.

.....

1) Etablere fellers retningslinjer for instituttene for hvordan vitenskapelige ansatte som ikke har aktiv forskning kan pålegges mer undervisning og Adm-oppgaver. Hensikten er at de som er konkurransedyktige på forskningsfronten og i å hente inn eksterne midler får bruke mer tid på det.

2) Ta en grundig gjennomgang av 20%-stillingene. Sile bort de som ikke bidrar i særlig grad. Ikke opprettholde stillinger for å være «snill» og virkelig vurdere om en stilling er nødvendig. Kan noen undervisningsoppgaver fra bistillingene legges over på hovedstillinger? Kan en i bistilling undervise mer og litt utenfor sitt absolutte ekspertiseområde? Jeg forstår argumenter som at bistillingene er viktige for samarbeid med Helse Bergen (feks), og at man må ha eksperter for å undervise i en sykdom/organ, men jeg tror likevel det er en del å hente inn her.

3) Mulig det blir for omfattende i denne omgang, men jeg tror vi bør se på instituttstrukturen. Er det hensiktsmessig med 5 institutt? Burde noen institutt slås sammen? Kanskje K2 og IBM kan slås sammen, samtidig som de mer kliniske forskningsgruppene på K2 flyttes over til K1.

.....

Jeg har et innspill til som gjelder ekstern finansiering. Forskningsseksjonen har utarbeidet et system hvor alle søknader og tildelinger registreres. Dette er nyttig for å analysere hvilke søknader/finansieringskilder vi lykkes med, og også for å ha oversikt over hvilke prosjekter som vil gi inntekter i form av overhead. En del forskere deltar ikke i dette, antagelig fordi de ikke vil risikere at forskningsideer kommer på avveie, eller fordi de ikke gidder eller ikke kjenner til systemet. Mitt forslag er at det innarbeides rutiner slik at alle forskere **skal** registrere søknader som sendes (over en viss størrelse). Dette vil styrke oss på flere måter i forhold til ekstren finansiering.

.....

1) more effective hiring procedures so that we do not have to re-advertize positions as often as we do know. This will save money and time.

2) have some of the teaching done by "førstelektor/dosent". As these have a higher teaching load than professors, this will reduce the number of staff needed for teaching

3) reduce the number of staff in leadership positions so that we have more staff that can teach or do research. Compared to institutes in MatNat we have many more vice leaders / special leader (leader for research, innovation, ...). I could also not find any other faculty at UiB that has a vice dean for PhD education.

.....

Dear Sunn Økonomi Working Board,

I hope this email finds you well. I am reaching out to share some ideas aimed at optimizing resources and increasing revenue within the Faculty of Medicine, particularly in light of the upcoming financial challenges facing the university and college sector in Norway.

Opportunities for Improvement:

- **Smart Allocation of Resources:** Identifying underutilized assets within the faculty that can be repurposed for training or prototyping purposes, thereby maximizing their potential value.
- **Co-Working & Co-labs:** Opening resources to the public and SMEs, fostering innovation and knowledge exchange between academia and industry.

Realistically speaking, to ensure the success of such initiatives, I believe it would be beneficial to delegate them to a dedicated full or partial outsider team. For example, the failure in the management of laboratory infrastructure is evident, with machines that could be promoted across the faculty, despite having MIC. This highlights the importance of strategic planning and collaboration with external partners to leverage the full potential of available resources and better channels for promotion across the university and beyond. Currently, potential revenue streams are being ignored, and internal management alone may not suffice. Outsourcing management to potential partners or initiatives can lead to effective resource management and allocation. Using rooms as "storage" of unused equipment is costly for reasons that can easily be found online.

- **Human Capital Allocation:** Involving PhDs and Technical Personnel as lecturers in short-term training programs, consultancy, or involvement with SMEs can potentially lead to new revenue streams while developing or promoting self-learning, consultancy, and teaching skills.
- **Social Impact Investment:** Immersing trained talent in communities to address social challenges while generating financial returns, thereby aligning academic pursuits with societal needs.
- **Cultural Immersion Experiences:** Facilitating collaboration beyond Norway's and EU borders, promoting diversity, and enriching academic endeavors through international partnerships.

Furthermore, the recent decrease in international master students due to tuition fees presents both a challenge and an opportunity. By offering short-term advanced training programs, we can not only generate new revenue streams but also identify potential talent to contribute to faculty projects, streamlining the hiring process and reducing associated costs and risks.

Additionally, the faculty can explore opportunities for community service placements in remote municipalities, partnering with authorities to promote the insertion of trained health-related personnel in short stays can release work pressure to their health system and pioneer sustainable tourism, aligned with UN development goals. This not only generates revenue but also fosters

meaningful engagement with remote communities. Income streams coming from beneficiary authorities.

- **Democratize R&D Networks and push towards global collaborations:** Moreover, the faculty should strengthen its focus on EU networks and funding opportunities and extend participation beyond researchers to include technical and administrative staff. This reduces workload on networking for researcher focus on their topics and duties, creating bridges, generating new ideas flows from observers, and letting those with strong communication and network skills generate a pool of possible initiatives that eventually researchers can reinforce, strengthen, and embrace. It can increase the likelihood of success and access to grants.

In conclusion, by implementing collaborative initiatives, we can navigate the financial challenges ahead while simultaneously promoting innovation, efficiency, and social impact within the Faculty of Medicine.

I would welcome the opportunity to discuss a project further and explore potential avenues for collaboration to encompass some of the key aspects previously mentioned and contribute to the effort.

.....

Hei

Vi går allerede på sparebluss og jeg kan ikke helt se hvordan vi skal klare å spare mer.

Jeg har imidlertid litt tanker om hvordan vi kan få økt inntektene våre.

Jeg vil gjerne undersøke muligheten for at vi kan avholde flere kurs i kirurgi. Dersom vi skal beholde areal etter ombygging/renovasjon vil det være en fordel om arealet blir benyttet oftere av betalende brukere. Jeg har snakket med kursleder for generell kirurgi og leder for traumekursene og begge har interesse i å avholde flere kurs. Spørsmålet blir vel om Sykehuset har økonomi til å gjøre dette.

Sammen med veterinærene ønsker jeg også å undersøke om det er andre interessenter. Vi har tenkt på om det er interesse i kurs for veterinærer og ikke minst om det finnes utstysleverandører som kan ha interesse i å avholde kurs hos oss. Regner med at det siste er det beste, da disse kanskje har bedre økonomi og kanskje er villige til å betale en høyere pris.

Under ombygging har vi lekt litt med tanken om å ha en mer provisorisk operasjonsstue. Kan dette være av interesse for traumekirurger som ev skal jobbe i felt?

Vi på Vivarium vil bruke det kontaktnettet vi har, men vil sette pris på assistanse fra noen med større kontaktnett blant mulige interessenter.

.....

Jeg foreslår at Fakultetet kunne ta en kartlegging av utstyr. Dette for å ha:

Oversikt over hvilke utstyr tilhører Fakultetet

Oversikt over hva kan repareres

Oversikt over hva kan kasseres for å frigjøre areal

Oversikt over hva det koster å vedlikeholde

Oversikt over inngått service kontrakter

Oversikt over hva kan puljes til felles bruk

Oversikt over hvilke kostnader kan belastes eksterne brukere

Oversikt over erstatningskostnaden ved havari

Oversikt over hvem/hvilken gruppe er instrument ansvarlige

.....

Hovudmålet med alle tiltak må vere å ivareta hovudoppgåvene til oss som universitet, nemleg undervising og forskning. Administrasjonsoppgåver bør reduserast så mykje som mogleg.

Med dette som utgangspunkt har eg følgjande innspel til betre økonomi ved fakultetet:

- Kutt stillinga som visedekan for forskarutdanning. Ingen andre fakultet ved UiB har ein eigen visedekan for forskarutdanning. Oppgåvene bør kunne leggest inn under stillinga som Prodekan for forskning eller visedekan for utdanning. Ein del fakultet har og ytterlegare redusert leing samanlikna med Med-fak. Er det nødvendig med så mange vise-dekanar?
- Vurder kutt i fakultetsadministrasjonen. Det er svært mange seniorrådgivarstillingar, som er kostbare. Er det behov for alle?
- Reduser talet på leiarstillingar ved institutta. Det er i snitt 5 leiarstillingar ved dei ulike MED-institutta. Til samanlikning er det i snitt 2,3 leiarstillingar ved dei ulike MatNat-institutta.
- Avbyråkratiser tildelinga av phd-stipend o.l. ved å gje desse stillingane til dei ulike institutta og la desse sørge for å fordele stillingane slik dei vurderer at det vil gje best mogleg effekt.

- Reduser rapporteringskrav o.l. retta mot institutta/dei einiskilde tilsette, til eit minimum.
- Tilsette som er lite forskingsaktive, bør få meir undervisingsansvar.
- Tilsette universitetslektorar til å ta seg av den grunnleggjande delen av undervisinga som ligg eit stykke unna forskingsfronten. La professorar/førsteamanuensar undervise i meir spesialiserte emne nærare forskingsfronten. Dette vil også skape ein attraktiv, alternativ karriereveg for nyutdanna og kanskje også for ein del som går i tekniske stillingar.
- Reduser faren for gjennomtrekk i tekniske stillingar ved å auke teknikalønningane (spesielt relativt til administrative stillingar som til samanlikning er svært høgt lønna).

.....

Sunn økonomi er ikke bare hva en gjør i forhold til ansettelse omorganiseringer, arealendringer osv, men det inkluderer også hva som ikke gjøres ved UiB i dag og som bidrar til økt arbeidsbelastning, misnøye, sykemeldinger og dårlig utnyttelse av ressurser.

1. Ved omorganiseringer må alle involverte parter, også dem «på gulvet» inkluderes fra et tidlig tidspunkt og kommunikasjonen rundt prosessen må være god → Noen plasser fungerer dette litt bedre enn andre plasser der de involverte bare får bestemmelsene tredd nedover hodet etter at de har blitt gjort og i tillegg får de enormt liten tid til å gjøre endringen/flyttingen på. Ikke bare skaper det et dårlig miljø som kan resultere i mange sykemeldinger der dette skjer, men det gir også et dårlig rykte slik at rekrutering av nye kan bli vanskelig. Sistnevnte vil da føre til merarbeid på dem som er igjen.
2. Ansettelse/stillingsstopp: I en del år har UiB hatt en restriktiv ansettelsespolitikk og de siste årene har det vært ansettelsesstopp. Samlet sett fører dette til større arbeidsbelastning på dem som er igjen, det blir kuttet i undervisning, det blir manglende kunnskapsoverføring som igjen fører til mer arbeid fordi en må «finne opp kruttet på nytt» hver gang da det ikke er noen overlapp i de tilfellene der det kommer en ny ansatt osv.
3. UiB er dessverre litt for «topptungt» enda, med topptungt her menes ikke antall ansatte i de ulike kategoriene, men her tenker jeg spesielt på at UiB er lite flink til å inkludere dem «lengre nede i matkjeden», spesielt teknikere, når større avgjørelser skal tas og da kommer en tilbake til situasjonen i punkt 1.
4. UiB er lite flink på bredden i mangfold og inkludering, f.eks. savner jeg at UiB er mer involvert i samarbeid med kommunen for å se om en sammen kan gjøre noe med grunnskolesystemet, hvilke tiltak som virker på lang sikt osv. Det samme ovenfor fylkeskommunen når det gjelder videregående. I tillegg er UiB heller ikke flink til å inkludere sine ansatte med funksjonsnedsettelse når det gjelder å gjøre UiB så universelt utformet som mulig. Ved å inkludere denne gruppen mer reduseres sannsynligheten for at en må gjøre fordyrende utbedringer i ettertid.
5. Manglende stabilitet i fast ansatte fører til dårlig utnyttelse av ressursene på UiB. Utstyr, maskiner, forbruksvarer o.l. blir bare stående/liggende ubrukt i skuffer og skap i evigheter om ikke noen til slutt velger å «forbarme» seg over det og får ryddet opp dvs. for det meste kaste alt da det er for gammelt til å kunne brukes. Dette opptar plass og det fører til mer forbruk/kasting. Dette kan bedres ved å ha strengere off-boardings krav, spesielt ovenfor professorer som slutter.
6. UiB må lage en god langtidsplan slik at det ikke uttrykket «å spare seg til fant» blir det gjeldende for UiB også.

Gode prosesser med involvering, mangfold, inkludering og god kommunikasjon samt kunnskapsoverføring, overføring av materiell osv. vil føre til mindre misnøye, mindre miljøforurensning (i form av mindre kasting), mindre sykemeldinger, mindre ekstra utgifter til ting som må rettes opp i ettertid og mindre arbeidsbelastning = fornøyde ansatte som yter bedre = sunn økonomi.

.....

En opponent ved PhD-disputas i Norge får betydelig mer betalt sammenlignet med honorar/arvode i andre land.

Tiltak som kan redusere kostnadene uten å påvirke kvalitet i forskning og utdanning:

1. halvere honorar til 1 og 2 opponenten.
 - og/eller
 2. bare en opponent ved disputas.
-

Jeg tror det kunne vært en god løsning å ha effektive og kompetente bestillere for hele MED-FAK. På den måten kan de bestillerne/fagrevirentene som også arbeider med forskning bidra mer inn til dette forskningsarbeidet, som igjen bidrar til funding.

Det er nemlig ikke kun det «å bestille» som følger med denne jobben, man må også følge opp feil/mangler og purringer via epost samt kaste bort tid på systemfeil som dukker opp fra tid til annen. I tillegg må man sjekke at fakturaene stemmer mtp moms og evt rabatter man skal ha fått. Dersom dette ikke stemmer overens må man da bruke tid på å rette opp i dette.

Bestiller-gruppen vil bli eksperter på UNIT4 systemets BtB og på den måten kunne bidra med verdifull input til forbedringer av systemet (som ikke nådde målet om ferdigstilling i 2023)

.....

Jeg har gjort en kartlegging over lekkasje av studiepoeng og elektiv periode for medisinstudenter, og her ser det ut som fakultetet taper opp til 1-2 millioner kr i året.

Elektiv periode på Det medisinske fakultet er for medisinstudenter på 3.-6. studieår og studenter på Master i klinisk ernæring. Elektiv periode går i undervisningsuke 1-4 i vårsemesteret hvert år. Her kan studentene velge elektive emner av interesse og en elektiv periode har et omfang på seks studiepoeng. Medisinstudentene kan også ta emner ved andre fakultet og læresteder og søke om innpass. Fra og med kull 21 skal en medisinstudent ha 12 studiepoeng knyttet opp til elektiv periode i løpet av studiet.

I kartleggingen ser jeg at medisinstudentene i gjennomsnitt får innpasset mer enn 50 % av de elektive studiepoengene, og at trenden er økende. Når medisinstudentene avlegger over 1000 studiepoeng utenfor fakultetet pr kull, tilsvarer det et inntektstap på opptil 1-2 millioner kr i året. Videre ser jeg at studentene tar emner som innpasses til elektiv periode stort sett i 1. og 2. studieår - altså før tilbudet om elektive emner på fakultet starter. Det er flere grunner til at 1. og 2. års studentene tar emner til elektiv periode før elektiv periode starter. Noen studenter har tatt emner i odontologi/medisin ved et annet lærested og har derfor en del undervisningsfri de første studieårene. Noen studenter ønsker å ta emner til elektiv periode tidlig i studieløpet, slik at de kan søke om innpass og deretter få «fri» i en eller flere elektive perioder senere i studieløpet. Vi har ikke lov å nekte studentene innpass til elektive periode, jf. UH loven § 3-5e. Men vi kan gjøre vårt tilbud om elektive emner mer attraktivt, og treffe behovet til studentene bedre.

Forslag til endring for sunn økonomi:

- Lage ett eller flere elektive emner på 3 eller 6 studiepoeng som også 1.-2. års medisinstudenter kan ta.
 - o Emnet bør være asynkront. Da kan studentene ta det når det passer, og Vestlandslegestudentene kan velge det i 4.-6. studieår.
 - o Vurdere om ett slikt emne kan være åpent for studenter ved andre fakultet på UiB.

Det skal nevnes at fakultetet har tatt noen grep allerede for å minske lekkasje av studiepoeng.

- Fra og med kull 21 skal medisinstudentene ha 2 elektive perioder à 12 studiepoeng. Eldre kull har hatt 3 elektive perioder à 18 studiepoeng. Endringen ble gjort for å få plass til primærhelsetjenestep praksis, men vi ser nå at den kan ha positiv effekt på lekkasje av studiepoeng.
- Fra og med høsten 24 vil medisinstudenter få tilbud om å ta DIGI116 (MED fak emne) for 3 studiepoeng (mot dagens 2,5 studiepoeng), og få innpasset emnet til elektiv periode. Det vil gjøre emnet mer attraktivt for medisinstudenter.

Oversikt over innpass elektiv periode medisin kull 18-22

Kartlagt 25. januar 2024

Pr kull	Antall studenter som har søkt innpass	Antall emner som er søkt innpass på	Antall elektive studiepoeng som er blitt innpasset
18	109	194	1164
19	89	171	1026
20	110	189	1134
21	113	174	1044
22	13	16	96
Totalt	434	744	4464

.....

Takk for muligheten til å kommentere strategiske valg som fakultetet kunne gjøre for å bli mer økonomisk effektive og øke forskningseffektivitet.

Gjennom årene har jeg selv opplevd, og gjennom å være i rekrutteringskomiteer, økende vanskeligheter med å rekruttere kandidater til våre forskningsprosjekter. Gjennom årene ser rekrutteringsprosessen ut til å ha blitt tyngre. Mens det for noen år siden allerede var en ganske lang prosess (2-3 måneder), har det nå blitt en så lang prosess at vi ofte mister gode kandidater som blir tilbudt stillinger i mellomtiden. Dette fører ofte til at vi må lyse ut samme stilling flere ganger, noe som forårsaker forsinkelser, frustrasjon og ekstra utgifter. Dette fører også til at vi får kandidater som ikke er de beste for stillingen.

Jeg tror det burde være mulig å forenkle prosessen og gjøre den mer effektiv for å rekruttere utmerkede

Etter mine erfaringer og det jeg ser i det daglige er det rom for forbedringer når det gjelder rett og fleksibel bruk av kompetanse. Enkelte grep ville effektivisere arbeid og spare mye penger.

noen forslag til økonomisk besparelse:

- Utnytte pliktåret til PhD studenter-her ligger det MYE uutnyttede ressurser
- MÅ vitenskapelige i bistillinger i 50% ha eget UiB kontor, ref. arealeffektiviseringer?
- Arealeffektivisering-sikkert mye å hente her.
- Utnytte bistillinger til sin fulle, undervisningsregnskap? Bruker de sine 20-50% fullt ut til undervisning/forskning?
- Få bedre systemer som faktisk effektiviserer arbeidshverdagen, ikke motsatt.
- To opptak på medisinstudiet pr.år. Dette hadde også vært svært bra for OSKE eksamen, som krever mye ressurser. Da kunne OSKE eksamen fortsatt under samme rammer som i dag.
- Organisering: burde vært ett stort klinisk institutt, ikke to som dagens modell.

OBS: ved realeffektivisering og ikke erstatning av avgående stillinger: husk å involvere de berørte. Alle endringer der mennesker er involvert, har betydning for arbeidsmiljøet. Husk medvirkning, forankring, involvering av verneombud. Risikovurdering.
